लेखक : चेतन जावळे

माया बाजार

डेटा आणि ड्रॅमॅटिक्सच्या पलीकडचे अघोरी वास्तव!

तेजोमय प्रकाशन, नाशिक (महाराष्ट्र), भारत.

ई साहित्य प्रतिष्ठान

सादर करत आहे

माया बाजार

चेतन सु. जावळे

माया बाजार

लेखक: चेतन सु. जावळे

पद्मनाभ ,’४०१, कल्याणी नगर, गंगापूर रोड, नाशिक.

भ्रमण दरध्वनी ९४२२७७०८६९

jawalechetan@gmail.com

मुखपृष्ठ- AI Gemini

या पुस्तकातील लेखनाचे सर्व हक्क लेखकाकडे सुरक्षित असून पुस्तकाचे किंवा त्यातील अंशाचे पुनर्मुद्रण वा नाट्य, चित्रपट किंवा इतर रुपांतर करण्यासाठी लेखकाची लेखी परवानगी घेणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास कायदेशीर कारवाई (दंड व तुरुंगवास) होऊ शकते..

This declaration is as per the Copyright Act 1957 read with Sections 43 and 66 of the IT Act 2000. Copyright protection in India is available for any literary, dramatic, musical, sound recording and artistic work. The Copyright Act 1957 provides for registration of such works. Although an author’s copyright in a work is recognised even without registration. Infringement of copyright entitles the owner to remedies of injunction, damages and accounts.

ई-साहित्य प्रतिष्ठान

www.esahity.com

esahity@gmail.com

Whatsapp- 9987737237

(विनामूल्य ईपुस्तकांसाठी फ़क्त नाव गाव कळवा)

ई प्रकाशन : २२ जुलै २०२६

ई साहित्य प्रतिष्ठानला अधिकृतपणे ई आवृत्तीची परवानगी दिल्याबद्दल आम्ही लेखक श्री चेतन जावळे आणि प्रकाशक तेजोमय प्रकाशन यांचे मनःपूर्वक आभार मानतो.

©esahity Pratishthan®2026

- विनामूल्य वितरणासाठी उपलब्ध.
- आपले वाचून झाल्यावर आपण हे फ़ॉरवर्ड करू शकता.
- हे ई पुस्तक वेबसाईटवर ठेवण्यापुर्वी किंवा

वाचनाव्यतिरिक्त कोणताही वापर करण्यापुर्वी ई-साहित्य प्रतिष्ठानची लेखी परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

माया बाजार

विज्ञानकथा - लघुकादंबरी

लेखक
चेतन सु. जावळे
९४२२७७०८६९

तेजोमय प्रकाशन
नाशिक

तेजोमय प्रकाशन, नाशिक.

माया बाजार - लेखक चेतन सु. जावळे

प्रकाशन दिनांक : २१ जुलै २०२६
मुखपृष्ठ © तेजोमय प्रकाशन, नाशिक (महाराष्ट्र), भारत.
प्रकाशक : तेजोमय प्रकाशन,
पसायदान बंगला क्र. ३३, शास्त्रीनगर सोसायटी,
गजानन महाराज मंदिराजवळ,
इंदिरानगर, नाशिक – ४२२००९, महाराष्ट्र, भारत.
वेबसाइट : https://tejomayprakashan.blogspot.com
ई-मेल : prakashantejomay@gmail.com
मुद्रक : तेजोमय प्रकाशन, नाशिक
ISBN : 978-81-688664-0-9
कॉपीराइट © २०२६ तेजोमय प्रकाशन, नाशिक (महाराष्ट्र), भारत.
सर्व हक्क राखीव.
भाषा : मराठी
पृष्ठसंख्या : ८३
किंमत : रु. १५० /-
आकार : ५.३" × ८.३", सॉफ्टबाउंड, सॉफ्ट कव्हर (इमेज रॅप),
कागदाचा रंग – पांढरा.
सर्व हक्क राखीव. प्रकाशकांची पूर्वपरवानगी घेतल्याशिवाय या प्रकाशनाचा कोणताही भाग कोणत्याही स्वरूपात किंवा कोणत्याही माध्यमाद्वारे - इलेक्ट्रॉनिक, यांत्रिक, छायाप्रत (फोटोकॉपी), ध्वनिमुद्रण किंवा इतर कोणत्याही प्रकारे - पुनरुत्पादित, संग्रहित किंवा प्रसारित करता येणार नाही.

प्रस्तावना

माणूस आणि तंत्रज्ञान यांच्यातील नाते जितके जवळचे होत चालले आहे, तितकेच ते गूढ आणि काहीसे अक्राळविक्राळ बनू लागले आहे. 'माया बाजार' ही केवळ एक काल्पनिक थरारक कथा नाही, तर ती मानवी मनातील अपराधीपणाची भावना (Guilt), आधुनिक युगातील 'डेटा मायनिंग' आणि मृत्यूच्या पलीकडचे अदृश्य जग यांच्यातील धूसर रेषेवर चालणारे एक अघोरी महानाट्य आहे.

वसईच्या खाडीकिनारी एकाकी उभी असलेली 'पिवळी हवेली' ही वरवर पाहता केवळ फसवणुकीचे आणि अंधश्रद्धेचे दुकान वाटते; जिथे 'डेटा आणि ड्रॅमॅटिक्स'च्या जोरावर लोकांच्या भावनांशी खेळ केला जातो. परंतु, जेव्हा या खेळात विज्ञानाचा अहंकार निसर्गाच्या अंतिम नियमांना म्हणजेच मृत्यूला आव्हान देतो, तेव्हा नियती कशा प्रकारे उलटून वार करते, याचे अंगावर काटा आणणारे चित्रण या कथेत करण्यात आले आहे. डार्क वेब, सोशल इंजिनिअरिंग, हॅकिंग आणि आत्म्यांचे जिवंत वास्तव यांचा हा थरारक प्रवास वाचकाला शेवटच्या पानापर्यंत खिळवून ठेवेल यात शंका नाही..

चेतन जावळे

लेखक परिचय

प्रोफेसर (डॉ.) चेतन सुरेश जावळे हे उच्चविद्याविभूषित शिक्षणतज्ज्ञ व 'विद्यावाचस्पती' (Ph.D.) आहेत. त्यांना अध्यापन क्षेत्रातील तब्बल २२ वर्षांचा प्रदीर्घ व समृद्ध अनुभव आहे. विज्ञानातील कठीण आणि क्लिष्ट संकल्पना सहज, सोप्या आणि रंजक मराठी भाषेत मांडण्यात त्यांचा हातखंडा आहे.

त्यांचे जीवशास्त्रावरील दर्जेदार लेखन विशेष प्रसिद्ध असून वाचकांच्या पसंतीस उतरले आहे. ते सध्या नाशिक (महाराष्ट्र) येथे कार्यरत आणि स्थायिक आहेत. हिरवळ फाउंडेशन या संस्थेचे संस्थापक आहेत. हि संस्था पक्षी संवर्धन व मधमाशीपालन यासाठी काम करते.

- ९४२२७७०८६९
- jawalechetan@gmail.com

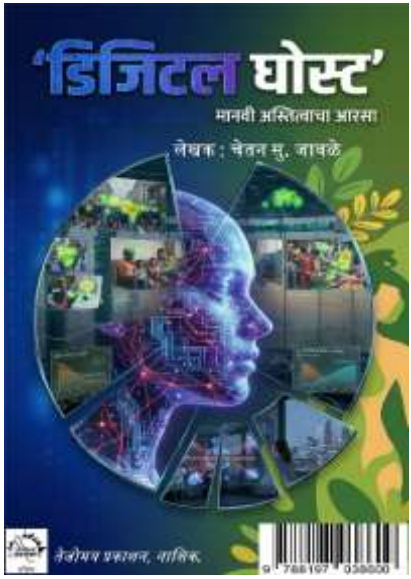

प्रस्तुत कथा माया बाजार ही पूर्णतः काल्पनिक आहे. त्यातील सर्व व्यक्ती, प्रसंग व स्थळे काल्पनिक आहेत. त्यांचे कोणाशी साम्य आढळण्याची शक्यता नाहीच. पण आढळल्यास तो योगायोग समजावा. मात्र यातील अनेक संकल्पना आणि नैतिक तत्त्वे व मूल्ये वास्तव आहेत याची नोंद घ्यावी.

माया बाजार

मुंबईचे लखलखते दिवे, गजबजलेले रस्ते आणि समुद्राच्या लाटांचा तो परिचित आवाज मागे सोडला की, वसईच्या खाडीचा परिसर एका वेगळ्याच गूढ जगात घेऊन जातो. जिथे अरबी समुद्राचे खारट वारे जुन्या, पडक्या पोर्तुगीज किल्ल्यांच्या काळवंडलेल्या भिंतींना धडका मारत एक करुण संगीत निर्माण करतात, तिथेच एका निर्जन टेकडीवर ती वास्तू उभी होती 'पिवळी हवेली'. ही केवळ दगड, विटा आणि चुन्याने बांधलेली वास्तू नव्हती, तर ती काळाच्या उदरात दडलेली एक अस्वस्थ दंतकथा होती. मावळत्या सूर्याच्या रक्ताळलेल्या किरणांत या हवेलीचा फिकट पिवळा रंग एखाद्या जुन्या, रोगट सोन्यासारखा चमकत असे. पण जसा जसा सूर्याचा गोळा समुद्रात बुडायचा, तसतसा या हवेलीचा चेहरा बदलत जायचा. रात्रीच्या काळोखात ही वास्तू एखाद्या अजस्त्र, भुकेल्या श्वापदासारखी शांत आणि भयाण वाटायची, जणू ती वाट पाहणाऱ्या प्रत्येकाला आपल्या काळोखी उदरात गिळंकृत करण्यासाठी सज्ज आहे.

हवेलीच्या सभोवताली माडाच्या आणि पोफळीच्या झाडांची इतकी दाट झाडी होती की, दिवसाही तिथे सूर्यप्रकाश पोहोचताना थकायचा. रात्रीच्या शांततेत जेव्हा समुद्राचा वारा या पानांमधून जायचा, तेव्हा होणारी पानांची सळसळ साधी वाटत नसे; ती एखाद्या अदृश्य गर्दीच्या

कुजबुजण्यासारखी भासायची. जणू काही हजारो वर्षांपासून तिथे अडकून पडलेले आत्मे एकमेकांना आपली दुःखद गुपिते सांगत आहेत.

हवेलीचे बांधकाम हे इंडो-पोर्तुगीज शैलीचे होते. उंच कमानी, कोरीव खांब आणि छतावर असलेले अणकुचीदार कळस रात्रीच्या अंधारात आकाशाकडे रोखलेल्या नख्यांसारखे वाटायचे. हवेलीच्या भिंतींवर अनेक ठिकाणी शेवाळ साचले होते आणि पावसाच्या पाण्यामुळे पडलेले काळे डाग एखाद्या रडणाऱ्या चेहऱ्याच्या खुणांसारखे दिसत होते. मुख्य प्रवेशद्वारापाशी दोन जुन्या पाषाणमूर्ती होत्या, ज्यांचे चेहरे काळाच्या ओघात झिजले होते, पण त्यांच्या रिकाम्या डोळ्यांच्या खोबणींतून अजूनही एक प्रकारची जरब जाणवत होती.

पीवळी हवेलीच्या उंबरठ्यावर उभे राहणे म्हणजे जिवंत जगाचा निरोप घेऊन एका अज्ञात, अंधाऱ्या गर्तेत पाऊल ठेवण्यासारखे होते. हवेलीचा तो महाकाय, शिसवी दरवाजा एखाद्या अजस्त्र राक्षसाच्या जबड्यासारखा वाटायचा. जेव्हा हा दरवाजा उघडला जायचा, तेव्हा होणारा 'कर्रर्र...'असा दीर्घ आणि कर्कश आवाज शांत दरीत अनेक मैलांपर्यंत घुमत असे. हा आवाज केवळ बिजागरीचा नव्हता, तर तो जणू या वास्तूने घेतलेला एक दीर्घ, वेदनादायक श्वास होता.

दरवाजा उघडताच आतून येणारा वाऱ्याचा झोत थंड नसावा, हेच सर्वात मोठे आश्चर्य होते. तो वारा उबदार, जड आणि काहीसा ओला

होता, जणू एखाद्या जिवंत शरीराच्या उच्छवासातून तो बाहेर पडला असावा. आत पाऊल ठेवताच नाकाला जो गंध लागायचा, तो मेंदूच्या नसांना सुन्न करून टाकणारा होता.

त्या गंधात अनेक थरांचे मिश्रण होते. सर्वात खालचा थर होता शतकानुशतके बंदिस्त असलेल्या खोलीतील कुबट, दमट हवेचा. त्यात मिसळलेला होता जुन्या, वाळवी लागलेल्या लाकडाचा तो गोडसर पण विटलेला वास. त्यासोबतच, कोपऱ्यात साचलेल्या धूळ आणि जळमटांचा एक कोरडा दर्प येत होता. पण या सर्वांवर मात करण्यासाठी जाळलेल्या 'अष्टगंध' आणि 'काळ्या उदबत्त्यांचा' एक तीव्र, जड सुवास तिथे मुद्दाम पसरवला होता. हा सुवास नाकात शिरताच माणसाच्या विचारांची साखळी तुटायची. तर्काला शिथिल करणारी एक विलक्षण गुंगी या वासात दडलेली होती. तिथे जाणारा प्रत्येक माणूस आपल्या जाणीवा गमावून बसत असे आणि केवळ एका अनामिक भयापोटी पुढे चालत असे. हवेलीचे मुख्य दालन म्हणजे वास्तुकलेचा एक असा नमुना होता, जो पाहणाऱ्याला थक्क करण्याऐवजी भयभीत करायचा. या दालनाचे छत इतके उंच होते की, तिथल्या अंधारात जळमटं आणि वटवाघळांचे अस्तित्व केवळ आवाजावरूनच जाणवायचे. छताच्या मध्यभागी एक प्राचीन, अवाढव्य झुंबर लटकत होते. त्याच्या काचेच्या मण्यांवर धुळीचे जाड थर साचले होते, तरीही रात्रीच्या वेळी जेव्हा खिडकीतून चंद्राचा फिकट प्रकाश त्यावर पडायचा, तेव्हा ते मणी एखाद्या मेलेल्या माणसाच्या डोळ्यांसारखे चमकत. त्या प्रकाशाचे परावर्तन भिंतींवर

पडले की, तिथे विचित्र, हलत्या आकृत्यांचे भास निर्माण होत. खालची फरशी काळ्या आणि पांढऱ्या चौकटींची होती. या चौकटी इतक्या अचूक आणि विस्तीर्ण होत्या की, संपूर्ण दालन एका महाकाय बुद्धीबळाच्या पटासारखे वाटायचे. तिथे चालताना पावलांचा आवाज विचित्र प्रतिध्वनी निर्माण करायचा. जणू काही या अदृश्य पटावर नियती स्वतः बसून माणसांच्या आयुष्याशी खेळत आहे आणि तुम्ही तिथे केवळ एक हतबल प्यादे म्हणून चालत आहात. प्रत्येक पाऊल टाकताना मनाला भीती वाटायची की, चुकून चुकीच्या चौकटीवर पाय पडला, तर खालून एखादा अदृश्य हात ओढून घेईल.

दालनाच्या भिंतींवर प्रचंड आकाराची तैलचित्रे टांगलेली होती. ही चित्रे या हवेलीच्या पूर्वजांची होती. गडद रंगात रंगवलेले ते चेहरे, त्यांच्या अंगावरील जड रेशमी वस्त्रे आणि त्यांच्या हातात असलेल्या तलवारी किंवा माळा... हे सर्व जिवंत वाटत होते. या चित्रांमधील लोकांच्या नजरा अशा रितीने रंगवल्या होत्या की, तुम्ही दालनात कुठेही गेलात, तरी त्या नजरा तुमचा पाठलाग करायच्या. एखाद्या जुन्या, विटलेल्या तैलचित्रातील त्या व्यक्तीचे ओठ जणू हलत आहेत आणि ती तुम्हाला इशारा देत आहे— "मूर्खा, इथून परत जाणे आता तुझ्या हातात नाही. तू या मायाजालाचा भाग झाला आहेस." त्या चित्रांच्या कोपऱ्यातून कधीकधी रात्रीच्या वेळी रक्तासारखा लाल द्रव ओघळत असल्याचे जुने नोकर सांगायचे, पण त्या अंधारात सत्य आणि भास यातील रेषा पुसली गेली होती.

दालनाच्या सर्वात शेवटच्या टोकाला, जिथे प्रकाशाचा एक किरणही पोहोचण्याची हिंमत करत नसे, तिथे एक प्रचंड लाकडी दरवाजा उभा होता. हा दरवाजा दालनाच्या इतर दरवाजांपेक्षा वेगळा होता. तो काळपट लाकडाचा होता आणि त्यावर मानवी कवटीच्या (नरमुंडांच्या) आकाराची नक्षी इतक्या बारकाईने कोरली होती की, त्या कवट्यांच्या रिकाम्या डोळ्यांतून कोणीतरी सतत पाहत असल्याचा भास व्हायचा. या नरमुंडांचे जबडे उघडे होते, जणू ते वेदनेने ओरडत आहेत किंवा आत येणाऱ्याचे स्वागत अट्टाहासाने करत आहेत. या दरवाजाच्या हँडलच्या जागी एका लोखंडी साखळीने बांधलेले एक जड कडे होते. जेव्हा ते कडे दरवाजावर आदळले जाई, तेव्हा होणारा आवाज संपूर्ण हवेलीच्या काळजात धडकी भरवायचा. हा दरवाजा म्हणजे 'मायाच्या दरबाराचा' उंबरठा होता. इथून पुढे केवळ तेच जात, ज्यांच्याकडे एकतर अफाट धैर्य होते किंवा जे पूर्णपणे हतबल झाले होते.

या दरवाजाच्या मागे काय दडले आहे, हे केवळ मायालाच ठाऊक होते. पण तिथून बाहेर पडणारा वारा अधिक थंड आणि कुजबुजणारा होता. हवेलीच्या या अंतर्मार्गातील प्रत्येक कोपरा, प्रत्येक सावली आणि प्रत्येक गंध माणसाला सांगत होता की, तू आता अशा ठिकाणी आला आहेस जिथे विज्ञानाचे नियम चालत नाहीत आणि जिथे मृत्यू स्वतः एका नव्या रूपाने वावरत आहे. पीवळी हवेली ही केवळ भिंतींची वास्तू नव्हती, तर ती एक जिवंत, श्वास घेणारी भीती होती. तिथल्या जड वातावरणात श्वास घेणेही कठीण व्हायचे, जणू हवा सुद्धा

तुमच्या फुफ्फुसांत शिरण्यापूर्वी तिथल्या मृतांची परवानगी मागत असावी. पीवळी हवेलीच्या त्या भव्य पण काळवंडलेल्या दालनाच्या शेवटी, एका अवाढव्य शिसवी दरवाजाच्या मागे दडलेला होता—'मायाचा दरबार'. हा केवळ एक कक्ष नव्हता, तर ते जिवंत आणि मृत या दोन जगांमधील एक अतिशय नाजूक आणि तितकाच भयाण असा उंबरठा होता. दरवाजाचे जड कडे ओढताच होणारा तो करकर आवाज काळजाचा ठोका चुकवणारा होता. जणू काही एखादा पुरातन काळ आपल्या जबड्याची हाडं हलवून पाहुण्याचं स्वागत करत आहे.

आत पाऊल ठेवताच सर्वात आधी जाणवायची ती तिथली अमानवीय शांतता. ही शांतता एखाद्या रिकाम्या खोलीसारखी नव्हती, तर ती जड होती; जणू हजारो कान तिथे तुमचा श्वास ऐकण्यासाठी टपलेले आहेत. बाहेरील जगाचा, निसर्गाचा, अगदी पावसाच्या कोसळण्याचा आवाजही इथे पोहोचताना मरण पावत असे. या खोलीला खिडक्या नव्हत्या. हवा खेळती नव्हती. तिथे केवळ एका स्थिर, कुबट आणि जड हवेचा वेढा होता. भिंतीवर लावलेल्या मशालींचे गोळे मधूनच तेल संपल्यागत फडफडायचे आणि त्यांच्या प्रकाशात भिंतींवर पडणाऱ्या सावल्या जणू जिवंत होऊन एकमेकांशी कुजबुजू लागायच्या. खोलीच्या मध्यभागी एका चबुतऱ्यावर ठेवलेली होती ती कोरीव खुर्ची—मायाचे सिंहासन. काळ्या शिसवी लाकडावर केलेल्या त्या नक्षीकामात हिंस्त्र पशू, नाग आणि काही अनाकलनीय लिपी कोरलेली होती. त्या खुर्चीच्या हाथांवर हाताचे तळवे ठेवले की, कोणालाही गारवा नाही, तर एक जिवंत उष्णता जाणवत असे, जणू

त्या लाकडाच्या नसांतून रक्ताचा प्रवाह वाहत आहे. पण त्या सिंहासनापेक्षाही भयानक होता त्याच्या मागे असलेला तो अवाढव्य आरसा. त्याची काच वर्षानुवर्षांच्या धुरामुळे आणि ओलाव्यामुळे पुसट झाली होती. तो आरसा सामान्य नव्हता. त्यात पाहिल्यावर माणसाला स्वतःचे प्रतिबिंब स्पष्ट दिसत नसे; त्याऐवजी स्वतःच्या शरीराभोवती एक धुरकट वलय दिसायचे. त्या आरशात जेव्हा कोणी स्वतःचे डोळे शोधण्याचा प्रयत्न करी, तेव्हा त्याला स्पष्ट जाणवायचे की त्याच्या डाव्या किंवा उजव्या खांद्यामागे दुसरीच एखादी आकृती उभी आहे. एखादी अशी सावली जी जिवंत माणसात नसते. तो आरसा जणू एका दुसऱ्या जगाचा डोळा होता, जो या खोलीत येणाऱ्या प्रत्येक आत्म्याला आणि देहाला टिपून घेत होता.

खोलीच्या कोपऱ्यात नजर टाकली की अंगावर सरसरून काटा येत असे. तिथे केवळ शोभेच्या वस्तू नव्हत्या. मानवी कवट्यांचे ढीग तिथे रचलेले होते. त्यातील काही कवट्यांवर अजूनही शेंदूर आणि काळं कापड गुंडाळलेलं असायचं. जुन्या हस्तलिखितांचे ढीग तिथे होते, ज्यांची पानं इतकी जुनी झाली होती की त्यांना स्पर्श करताच ती राखेसारखी विखुरतील असं वाटायचं. त्या कागदांवरून वाहणारा तो दुर्गंधीयुक्त वास म्हणजे जुन्या थडग्यांमधील मातीचा गंध होता. तिथे ठेवलेले स्फटिक नैसर्गिक नव्हते. ते विचित्र आकाराचे, कधी कधी रक्तासारखे लाल तर कधी काळोखासारखे काळे असायचे. त्या स्फटिकांच्या खोलवर पाहिलं की आत काहीतरी थरथरत असल्याचा भास होई. तिथला जमिनीवरचा गालीचाही तितकाच गूढ होता. त्याचे

धागे मानवी केसांसारखे बारीक आणि काळे होते. त्यावर चालताना पावलं उमटत नसत, तर ती त्यात रुतत जात, जणू खालची जमीन तुम्हाला आत ओढून घेण्याचा प्रयत्न करत आहे.

या सर्व भीषण वातावरणाच्या केंद्रस्थानी बसलेली असायची—माया. तिच्या चहुबाजूला धुराचे लोट वलयासारखे फिरत असायचे. ती तिथे इतकी स्थिर बसलेली असायची की तिचा श्वास सुरू आहे की नाही, हे ओळखणं अशक्य होतं. तिचे डोळे मिटलेले असायचे, पण तिच्या पापण्यांच्या खाली असलेल्या डोळ्यांच्या बाहुल्या वेगाने फिरताना दिसत, जणू ती डोळे मिटूनही समोरच्या व्यक्तीच्या आत्म्याचे तुकडे मोजत आहे. तिच्या ओठांतून सतत एक अनामिक मंत्रांची कुजबुज सुरू असायची. तो आवाज मानवी वाटत नसे; तो जणू काही भुयारातून येणाऱ्या वाऱ्याचा घोंघाव होता. मायाचा हा दरबार म्हणजे केवळ मृतांशी बोलण्याचं दुकान नव्हतं, तर तो जिवंत माणसांच्या त्या टोकाच्या भीतीचा आणि मृत आत्म्यांच्या अपूर्ण राहिलेल्या तक्रारींचा एक भीषण संगम होता. इथे येणारा प्रत्येक जण आपल्यासोबत एक अदृश्य ओझं घेऊन येत असे, आणि माया ते ओझं आपल्या शब्दांनी अधिक जड करत असे.

शेवटी, पीवळी हवेली ही केवळ एक वास्तू उरली नव्हती. ती एक जिवंत 'संस्था' बनली होती. भिंतींच्या प्लास्टरमधून येणारा आवाज म्हणजे तिचे श्वास होते. जमिनीखालून येणारी कंपनं म्हणजे तिचं धडधडणारं काळीज होतं. या हवेलीला स्वतःचे डोळे होते—

खिडक्यांच्या काचांतून ती बाहेर पाहणारी डोळी नाही, तर भिंतींच्या भेगांतून जिवंत जगावर लक्ष ठेवणारे डोळे. या हवेलीला एक भूक होती. ही भूक अन्नाची नव्हती, तर ती होती भीतीची, अगतिकतेची आणि दुःखाची. जो कोणी या हवेलीच्या उंबरठ्यावर पाऊल ठेवत असे, त्याच्यातील जीवनाचा थोडा अंश ही वास्तू शोषून घेत असे. ज्याला एकदा या दरबारातील उदबत्त्यांचा आणि कवट्यांचा गंध लागला, तो बाहेरच्या जगात गेल्यावरही स्वतःला सामान्य समजू शकत नव्हता. त्याला प्रत्येक गर्दीत एकटेपणा जाणवत असे आणि प्रत्येक शांततेत पीवळी हवेलीच्या त्या दरवाज्याचा करकर आवाज ऐकू येत असे.

मायाच्या त्या दरबारात वेळेचा वेग थांबलेला असायचा. तिथे काळोख हा प्रकाशाचा अभाव नव्हता, तर तो एक जिवंत पदार्थ होता जो हळूहळू तुम्हाला व्यापून टाकायचा. तिथे पोहोचलेला प्रत्येक माणूस, मग तो कितीही श्रीमंत असो वा शक्तिशाली, मायासमोर बसला की तो केवळ एक हतबल देह उरायचा... जो स्वतःच्याच सावलीला घाबरून मृतांकडे दयेची भीक मागत असे. पीवळी हवेलीच्या त्या काळोखी गर्भात, जिथे प्रकाशाची किरणे शिरतानाही थरथरतात, तिथे अधिराज्य गाजवणारी एक आकृती म्हणजे—माया. ती केवळ एक स्त्री नव्हती, तर ती जिवंत आणि मृत या दोन टोकांच्या जगांमधील एक भयाण दुवा होती. तिला पाहणे म्हणजे एका विस्मयकारक संकटाच्या मुखात उभे राहण्यासारखे होते.

खोलीच्या त्या केंद्रस्थानी, जिथे मशालींचा उजेड केवळ सावल्यांशी खेळत असे, तिथे एका उंच, शिसवी लाकडाच्या खुर्चीवर माया विसावलेली असायची. तिचे बसणे इतके ताठ आणि निश्चल असायचे की, पहिल्यांदा पाहणाऱ्याला ती एखादी हाडामांसाची स्त्री नसून काळ्या पाषाणात कोरलेली एखादी प्राचीन, शापित देवता वाटावी. तिचे नाव 'माया'—जे नावाप्रमाणेच भ्रमाचे, मोहपाशाचे आणि अशा सत्याचे प्रतीक होते जे मानवी बुद्धीच्या पलीकडचे आहे. तिचा देहवर्ण म्हणजे ऐन पावसाळ्यात आकाशात जमा होणाऱ्या गडद, काळवंडलेल्या ढगांचा रंग. त्या सावळ्या रंगात एक प्रकारचे नैसर्गिक तेज होते, पण ते तेज सुखद नव्हते; ते एखाद्या आगीने वेढलेल्या कोळशासारखे धगधगत होते. तिचा चेहरा म्हणजे आक्रमकतेचा आणि सत्तेचा एक जिवंत पुतळाच. कपाळावर एक मोठी, गडद लाल रंगाची टिकली असायची, जी जणू तिचे 'तिसरे नेत्र' उघडले असल्याची साक्ष देत असे. तिच्या कपाळापासून ते हनुवटीपर्यंतचा भाग इतका रेखीव पण कठोर होता की, तिच्याकडे पाहून कुणी स्मितहास्य करण्याची हिंमतही करू शकणार नाही. तिचे डोळे... ते मानवी डोळे वाटतच नसत. ते एखाद्या काळ्या कवीच्या सर्वात दुःखी आणि गूढ कवितेसारखे खोल होते. त्या डोळ्यांत पाहणे म्हणजे एका अथांग, काळोखी विहिरीत स्वतःला झोकून देण्यासारखे होते. त्या बाहुल्यांमधील चमक सापाच्या नजरेसारखी भेदक आणि थंड होती. जेव्हा ती समोर बसलेल्या क्लायंटच्या डोळ्यांत पाहायची, तेव्हा त्या

माणसाला आपला पाठीचा कणा गोठल्यासारखा वाटे. त्या नजरेत एक अशी शक्ती होती की, समोरचा माणूस केवळ आपले बाह्य रूप नाही, तर आपल्या अंतर्मनातील सर्वात घाणेरडी गुपिते, पापं आणि भीती मायासमोर उघडी पडत आहेत, या कल्पनेनेच घाबरून जायचा.

तिने स्वतःला दिलेली पदवी होती—'सायकिक विच' (Psychic Witch). हे नाव केवळ प्रसिद्धीसाठी नव्हते, तर ते तिच्या अस्तित्वाचा एक भाग झाले होते. तिच्या गळ्यात प्राण्यांच्या (किंवा कदाचित मानवाच्या?) हाडांपासून बनवलेल्या माळा असायच्या, ज्या तिच्या प्रत्येक श्वासासोबत एकमेकांवर आदळून एक किळसवाणा, खडखड आवाज निर्माण करत. तिच्या हाताच्या बोटांत विचित्र, जुन्या धातूंच्या अंगठ्या होत्या, ज्यांवर कोणत्यातरी प्राचीन आणि विस्मृतीत गेलेल्या लिपीतील चिन्हे कोरलेली होती. त्या अंगठ्यांमधील स्फटिक अंधारातही रक्तासारखे लाल चमकत. जेव्हा माया बोलायची, तेव्हा संपूर्ण हवेली स्तब्ध व्हायची. तिचा आवाज मानवी घशातून निघत असल्यासारखा वाटत नसे. तो एखाद्या खोल, रिकाम्या विहिरीतून येणाऱ्या प्रतिध्वनीसारखा जड, कंप पावणारा आणि अधिकाराने भरलेला असायचा. त्या आवाजात एक प्रकारचे चुंबकीय आकर्षण होते, जे माणसाला संमोहित करायचे. ती जेव्हा मंत्रोपचार करायची किंवा मृतांच्या नावाने हाक द्यायची, तेव्हा तिच्या आवाजातील कंपने खोलीतील हवेलाही थरथरायला लावत.

समोरचा माणूस तिच्या त्या आक्रमक सौंदर्याने आणि शब्दांच्या जादूने तिथेच अर्धा शरण आलेला असायचा. तिला पाहणे म्हणजे एका अशा वादळाची प्रतीक्षा करणे होते, जे शांत आहे पण ज्याच्या पोटात प्रचंड विनाश दडलेला आहे. तिच्या अंगातून निघणारा तो जुनाट अत्तर आणि जळणाऱ्या उदबत्त्यांचा उग्र वास माणसाच्या मेंदूला सुन्न करून टाकायचा. ज्यावेळी एखादा अगतिक माणूस तिच्यासमोर बसत असे, तेव्हा माया काही क्षण पूर्णपणे मौन पाळायची. त्या शांततेत केवळ घड्याळाची टिकटिक नाही, तर समोरच्या माणसाच्या हृदयाचे धडधडणेही तिला ऐकू यायचे. ती हळूच आपले डोळे उघडायची आणि तिच्या नजरेचा एक टोकदार बाण त्या माणसाच्या काळजाचा वेध घ्यायचा. तिचा हात जेव्हा हवेत हळूवारपणे फिरायचा, तेव्हा तिथल्या सावल्याही तिच्या हाताच्या हालचालीसोबत नाचू लागायच्या. तिचे लांब, टोकदार नखं जेव्हा टेबलावरच्या स्फटिकावर आदळत, तेव्हा निघणारा तो 'टिक-टिक' आवाज शांततेचा भंग करून भीतीला अधिक गडद करायचा. माणसाला वाटायचे की, मायाच्या रूपात प्रत्यक्ष मृत्यूच त्याच्याशी संवाद साधत आहे. मायाचा तो दरबार केवळ मृत आत्म्यांच्या तक्रारी ऐकण्याचे ठिकाण नव्हते, तर ते जिवंत माणसांच्या अहंकाराचा बळी देण्याचे एक व्यासपीठ होते. तिथे बसलेली माया म्हणजे एक अशी शक्ती होती, जिला फसवणे अशक्य होते आणि जिच्यापासून पळणे म्हणजे स्वतःच्या विनाशाला आमंत्रण देणे होते. पीवळी हवेलीच्या त्या अंधाऱ्या कोपऱ्यात माया म्हणजे केवळ एक स्त्री नव्हती, तर ती काळोखाची स्वामिनी होती, जिच्या

एका इशाऱ्यावर सावल्याही जिवंत व्हायच्या आणि आत्मेही आपले गुपित ओकायचे. तिच्या रूपातील ते 'भयाण सौंदर्य' माणसाला एकाच वेळी आकर्षितही करायचे आणि भीतीने गाडूनही टाकायचे. ज्याने एकदा मायाच्या डोळ्यांत पाहिले, त्याला पुन्हा कधीही शांत झोप लागत नसे, कारण त्या डोळ्यांतील काळोख त्याच्या स्वप्नांचा कायमचा भाग बनलेला असायचा.

पीवळी हवेलीच्या त्या धूरकट आणि गूढ वलयाच्या मागे केवळ मंत्र-तंत्र नव्हते, तर तिथे दडलेले होते एक अतीव धूर्त, हिंस्त्र आणि कमालीचे आधुनिक मानवी डोकं. माया. तिचं व्यक्तिमत्व म्हणजे अंधार आणि बुद्धिमत्ता यांचा एक जीवघेणा संगम होता. तिने हे फार पूर्वीच ओळखलं होतं की, माणसाला मृत्यूच्या दहशतीपेक्षाही जास्त छळते ती म्हणजे मृतांबद्दलची 'अपराधभावना' (Guilt). जिवंत असताना न बोललेले शब्द, न दिलेली माफी आणि अपूर्ण राहिलेली नाती—माणसाच्या काळजावरचं हेच ओझं मायाच्या संपत्तीचा पाया होतं. तिने मानवी मनाच्या या कमकुवत नसेचा शोध लावला होता आणि त्याच वेदनेचा तिने एक अघोरी व्यापार मांडला होता. मायाचा तो 'विच' (Witch) अवतार म्हणजे एक पद्धतशीरपणे रचलेलं 'ब्रँडिंग' होतं. तिचे ते खोलवर गेलेले, काळेभोर डोळे आणि चेहऱ्यावरचा तो अभेद्य पाषाणी भाव पाहून कुणालाही वाटायचं की ही स्त्री मृत्यूच्या पलीकडचं पाहू शकते. पण वास्तवात, मायाच्या त्या कोरीव शिसवी टेबलाच्या खाचांमध्ये एक अत्याधुनिक टॅब्लेट

लपवलेला असायचा. मायाचा हा दरबार म्हणजे 'डेटा' (Data) आणि 'ड्रॅमॅटिक्स' (Dramatics) यांचा एक अद्भूत पण तितकाच भीषण संगम होता. पीवळी हवेलीच्या उंबरठ्यावर एखादा श्रीमंत क्लायंट पाऊल ठेवण्यापूर्वीच, मायाच्या 'डिजिटल खबऱ्यांचे' जाळे सक्रिय व्हायचे. मायाने काही हुशार हॅकर्स आणि माहिती काढणाऱ्या एजंट्सची एक गुप्त फळी तयार केली होती. जेव्हा एखादा अगतिक बाप किंवा रडणारी विधवा भेटीची वेळ मागायची, तेव्हा मायाकडे त्यांचा संपूर्ण इतिहास एका क्लिकवर हजर असायचा. त्या व्यक्तीचा सोशल मीडिया प्रोफाइल, त्यांच्या खाजगी अल्बममधील जुने धुळीने माखलेले फोटो, फेसबुकवरील जुने चेक-इन्स, अगदी त्यांच्या दिवंगत नातेवाईकांच्या आवडीच्या ब्रँड्सपासून ते त्यांच्या शेवटच्या आजारापर्यंतची सर्व माहिती मायाच्या 'डेटाबेस'मध्ये साठवलेली असायची. हे एक असं जाळं होतं, ज्यात अडकलेला मासा स्वतःच स्वतःची माहिती डिजिटल जगात विखरून बसलेला असायचा.

भेट सुरू व्हायच्या काही मिनिटं आधी, माया त्या अंधाऱ्या खोलीत लोबान आणि विशिष्ट प्रकारच्या जड औषधी वनस्पतींचा धूर पसरायची. हा धूर केवळ गूढ वातावरणासाठी नसायचा, तर त्यात मिसळलेले काही अंश समोरच्या व्यक्तीच्या मेंदूला सुन्न करायचे, ज्यामुळे त्यांचे तर्कशास्त्र आपोआप लंगडे पडायचे. जेव्हा ती खोलीत शांतता प्रस्थापित व्हायची, तेव्हा माया आपले ते लांब, टोकदार नखे असलेल्या बोटांनी हवेत काहीतरी गिरवल्यासारखं करायची. तिचा

आवाज एखाद्या खोल विहिरीतून येणाऱ्या प्रतिध्वनीसारखा जड आणि कंप पावणारा व्हायचा. ती डोळे गच्च मिटून घ्यायची, जणू ती खरंच कोणत्यातरी दुसऱ्या जगाशी संवाद साधत आहे, पण प्रत्यक्षात तिच्या पापण्यांच्या खाली असलेल्या लेन्समध्ये तिने आधीच वाचलेला डेटा पुन्हा एकदा आठवला जात असायचा.

ती बोलायला सुरुवात करायची आणि तिचा प्रत्येक शब्द समोरच्या व्यक्तीच्या काळजावर घाव घालायचा:

"मला... मला काहीतरी निळं दिसतंय... एक अथांग पाणी... समुद्राच्या लाटांचा तो कानठळ्या बसवणारा आवाज... हो, तुमच्या बाबांना अलिबागच्या त्या जुन्या पडक्या घराच्या बाल्कनीत तासनतास बसून समोरचा समुद्र पाहायला खूप आवडायचं ना? आणि ती त्यांची निळी, मोडकळीस आलेली लाकडी खुर्ची... आजही ती तशीच तिथे एका कोपऱ्यात पडली आहे, त्यांच्या स्पर्शाची वाट पाहत. ती खुर्ची अजूनही तिथेच का ठेवली आहे तुम्ही? त्यांना टोचतंय ते..." हे शब्द ऐकताच समोर बसलेल्या माणसाचा संयम सुटायचा. त्याच्या डोळ्यांतून अश्रूंच्या धारा नाही, तर जणू अपराधीपणाचा महापूर वाहायचा. त्याला वाटायचं की ही स्त्री खरंच त्याच्या बाबांच्या आत्म्याशी बोलत आहे. त्याला त्या खुर्चीच्या विस्मरणात गेलेल्या कोपऱ्याची आठवण मायाने करून दिली होती, पण त्याला हे माहित नसायचं की, मायाने हे सर्व त्याच्याच भाचीने दोन वर्षांपूर्वी इंस्टाग्रामवर पोस्ट केलेल्या एका जुन्या 'थ्रोबॅक' फोटोवरून चोरलं

होतं. ६०-७० टक्के वेळा मायाचे हे 'अंदाज' अचूक लागायचे. ते अंदाज नव्हतेच, तर ते अत्यंत अचूकपणे चोरलेले आणि नाटकात गुंफलेले वास्तव होते. मायासाठी हे जग म्हणजे एक अवाढव्य रंगभूमी होती आणि ती स्वतः त्या नाटकाची एकमेव, क्रूर दिग्दर्शक होती. पीवळी हवेलीत येणारी प्रत्येक व्यक्ती तिच्यासाठी एक 'क्लायंट' नसून एक 'बळी' होती, जिच्या दुःखातून ती आपले सोन्याचे इमले रचत होती. मुंबईचे बडे उद्योगपती, सत्तेच्या नशेतील राजकारणी आणि प्रसिद्ध कलावंत ज्यांच्याकडे जगातील सर्व सुखसोयी होत्या, पण मनाची शांतता नव्हती ते सर्व या 'विच'च्या चरणी लोटांगण घालायचे. आपले दुःख हलके करण्यासाठी, मृतांची क्षमा मागण्यासाठी ते कोरे चेक मायाच्या समोर टाकायचे. पीवळी हवेलीच्या तिजोरीमध्ये केवळ नोटांची बंडलं नव्हती, तर त्यात माणसांच्या आंधळ्या विश्वासाचे आणि अगतिकतेचे सांगाडे रचलेले होते.

मायाला माहित होतं की जोपर्यंत माणसं प्रेम करतील, जोपर्यंत ती चुका करतील आणि जोपर्यंत त्यांना मृत्यूची भीती वाटेल, तोपर्यंत तिचं हे 'पीवळ्या रंगाचं साम्राज्य' अबाधित राहील. ती एका अशा शिखरावर बसली होती, जिथे ती देवाशी नाही, तर लोकांच्या मनातल्या सैतानाशी म्हणजेच त्यांच्या अपराधीपणाशी व्यापार करत होती. पीवळी हवेली आता केवळ एक वास्तू उरली नव्हती, तर ती मानवी फसवणुकीचे एक काव्यमय, पण अत्यंत भीतीदायक स्मारक बनली होती. पीवळी हवेलीच्या त्या गूढ आणि धूरकट 'दरबारात'

जेव्हा माया मृतांच्या आत्म्यांशी बोलण्याचे नाटक वठवत असते, तेव्हा त्या खोलीच्या अगदी मागे, एका गुप्त तळघरात आधुनिक तंत्रज्ञानाचा एक अक्राळविक्राळ आणि तितकाच प्रभावी कारखाना धडधडत असतो. सामान्य माणसाला वाटते की मायाकडे काहीतरी दैवी शक्ती आहे, पण वास्तवात तो 'डिजिटल जादूटोणा' असतो.

या प्रक्रियेला समजून घेण्यासाठी आपल्याला हवेलीच्या त्या भागात जावे लागेल, जिथे सुगंधी उदबत्त्यांचा वास नाही, तर सर्व्हर्सचा घरघराहट आणि वातानुकूलित यंत्रणेचा थंडगार वारा वाहत असतो. हवेलीच्या रिसेप्शनच्या मागे एक शिसवी कपाट आहे. ते कपाट बाजूला सारले की एक छोटी लिफ्ट खाली जाते. तिथे आहे मायाचा 'कमांड सेंटर'. या केंद्राचा सर्वेसर्वा आहे 'नितीन', ज्याला माया 'द आर्किटेक्ट' म्हणते. नितीन हा एक 'ब्लॅक हॅट हॅकर' असून तो डेटा मायनिंग (Data Mining) आणि सोशल इंजिनीअरिंगचा (Social Engineering) बादशाह आहे. त्याच्या मदतीला असते 'ईशा', जी मानवी मानसशास्त्राची (Psychology) जाणकार आहे. सामान्य माणसाला वाटते की त्याने इंटरनेटवर एखादा फोटो टाकला किंवा 'लाईक' केले की गोष्ट तिथेच संपली. पण तंत्रज्ञानाच्या भाषेत, तुम्ही इंटरनेटवर टाकलेला प्रत्येक पाऊल एक 'डिजिटल फूटप्रिंट' (Digital Footprint) सोडून जातो. जेव्हा एखादा संभाव्य क्लायंट पीवळी हवेलीची वेबसाईट पाहतो, तेव्हा नितीनचे ट्रॅकर्स त्या व्यक्तीच्या फोनमध्ये शिरतात. त्या व्यक्तीला कोणते ब्रँड्स आवडतात, ती कुठे

प्रवास करते, हे सर्व डेटा स्वरूपात जमा होते. लोक फेसबुक किंवा इंस्टाग्रामवर आपल्या आयुष्यातील खाजगी क्षण आनंदाने शेअर करतात. "मिस यू बाबा," "आज आईची ३ री पुण्यतिथी," "वडिलांची ही खुर्ची आजही आठवण करून देते," अशा पोस्ट्स नितीनसाठी सोन्याच्या खाणीसारख्या असतात. समजा, उद्या मिस्टर खन्ना नावाचा एक श्रीमंत माणूस मायाला भेटायला येणार आहे. त्याआधीच रिसेप्शनवर बसलेली 'शलाका' (जी मायाची पहिली फिल्टर आहे) त्यांचं नाव आणि मोबाईल नंबर नितीनला कळवते. त्यानंतर जे चक्र सुरू होते, ते थक्क करणारे असते. नितीन 'ओसिंट' नावाचे तंत्र वापरतो. यात गुगल, लिंक्डइन, ट्विटर आणि फेसबुकवर उपलब्ध असलेली सार्वजनिक माहिती स्कॅन केली जाते. खन्ना साहेबांच्या मुलाचा मृत्यू अपघातात झाला होता का? त्या अपघाताची बातमी कोणत्या वर्तमानपत्रात आली होती? त्या बातमीत मुलाचा फोटो होता का? त्या फोटोत त्याच्या अंगावर कोणते कपडे होते? हे सर्व गोळा केले जाते.

अनेकदा बँका, हॉस्पिटल किंवा ई-कॉमर्स कंपन्यांचा डेटा हॅक होतो आणि तो 'डार्क वेब' वर विकला जातो. नितीनकडे अशा अनेक लीक झालेल्या डेटाबेसचे सबस्क्रिप्शन असते. खन्ना साहेबांच्या मुलाला कोणता आजार होता, त्याने शेवटची ऑर्डर कोणत्या औषधाची दिली होती, हे सर्व हॉस्पिटलच्या लीक झालेल्या डेटावरून नितीन शोधून काढतो. केवळ डेटा मिळवून चालत नाही, तर तो 'कसा' मांडायचा हे महत्त्वाचे असते. ईशा जमा झालेल्या माहितीवरून त्या व्यक्तीचे एक

'प्रोफाइल' तयार करते. जर खन्ना साहेबांनी मुलाच्या निधनानंतर एखादी पोस्ट टाकली असेल की, "कदाचित मी तुला त्या रात्री थांबवलं असतं तर...", तर ईशा मायाला सांगते की, "या क्लायंटची मुख्य नस 'अपराधभावना' आहे. त्यांना सांगा की मुलगा म्हणतोय तुम्ही मला थांबवायला हवं होतं." ईशा त्या मुलाच्या जुन्या फोटोंमधून त्याच्या आवडीच्या वस्तू शोधते. "त्याला गिटार आवडायची," "त्याच्या खोलीचा पडदा निळा होता." हे छोटे छोटे तपशील जेव्हा माया संमोहित आवाजात सांगते, तेव्हा क्लायंटचे तर्कशास्त्र पूर्णपणे कोलमडते.

पीवळी हवेलीचे रिसेप्शन हे दिसायला साधे असले तरी तिथे हाय-टेक सेन्सर्स बसवलेले आहेत. रिसेप्शनच्या एरियात एक मुक्त (Open) वाय-फाय असते. क्लायंट येताच वेळ घालवण्यासाठी त्या वाय-फायला कनेक्ट होतो. कनेक्ट होताच नितीनचा सॉफ्टवेअर त्या व्यक्तीच्या फोनमधील चॅट्स, ई-मेल्स आणि फोटो गॅलरीची एक 'मिरर इमेज' (Copy) तयार करतो. रिसेप्शनवर क्लायंट शलाकाशी बोलत असताना, त्यांच्या आवाजातील चढ-उतार टिपले जातात. ते किती घाबरलेले आहेत, हे मायाला आत बसल्या बसल्या कळते.

सर्वात महत्त्वाची प्रक्रिया म्हणजे ही सर्व माहिती मायापर्यंत कशी पोहोचते. मायाच्या हातात जो स्फटिकाचा गोळा किंवा जुनं हस्तलिखित असतं, त्यात प्रत्यक्षात एक पारदर्शक 'ओलेड' (OLED) स्क्रीन बसवलेली असते. मायाच्या कानात एक अतिशय बारीक,

त्वचेच्या रंगाचा 'इअरफोन' असतो. नितीन खालून मायक्रोफोनवर मायाला सूचना देत असतो.

"माया, आता सांगा की त्यांच्या मुलाला मांजर आवडायची. मांजरीचं नाव मिस्टी आहे."

"मला... मला एक लहान प्राणी दिसतोय... एक मांजर... हो, तुमची मिस्टी!"

आजच्या जगात डेटा हा 'नवीन इंधन' आहे. आपण जेव्हा गुगल मॅप्स वापरतो, तेव्हा आपण आपली 'लोकेशन हिस्ट्री' तयार करतो. आपण जेव्हा ऑनलाईन शॉपिंग करतो, तेव्हा आपण आपली 'पसंती' (Preferences) नोंदवतो.

नितीन समजावून सांगतो, "माणूस जेव्हा दु:खात असतो, तेव्हा तो तांत्रिकदृष्ट्या अधिक 'असुरक्षित' (Vulnerable) असतो. तो गुगलवर 'मृत्यूनंतर काय होते?' किंवा 'आत्म्यांशी कसे बोलावे?' असे सर्च करतो. हे सर्च रिझल्ट्स जाहिरात कंपन्यांकडे जातात आणि तिथून ते आमच्यासारख्या हॅकर्सच्या हाती लागतात. तुमची भीती हा आमचा सर्वात मोठा डेटा पॉईंट आहे." मेहता नावाचे एक क्लायंट रिसेप्शनवर येतात. शलाका त्यांना पाणी देते आणि विचारते, "तुमची पहिलीच वेळ आहे का?" त्याच वेळी खालच्या मजल्यावर नितीन मेहतांच्या मोबाईलचा 'IMEI' नंबर ट्रॅक करतो. त्यांच्या फेसबुकवरून कळते की त्यांनी मागच्या महिन्यात अलिबागला एक जमीन विकली आहे. ईशा त्यांचे बँक रेकॉर्ड्स (लीक झालेल्या डेटावरून) चेक करते. कळते की

त्यांनी मुलाच्या नावाने १० लाखांची मुदत ठेव केली होती. नितीन मायाला इअरफोनवर सांगतो, "त्यांच्या वडिलांना अलिबागच्या जमिनीचा व्यवहार आवडला नव्हता. त्यांना ते सांगा." माया जेव्हा हे सांगते, तेव्हा मेहता साहेब अक्षरशः तिच्या पाया पडतात. त्यांना वाटते माया अंतर्यामी आहे, पण वास्तवात ती केवळ एक 'डेटा इंटरप्रिटर' असते. पीवळी हवेलीचे रिसेप्शन हे आधुनिक युगाचे 'माहिती केंद्र' आहे. तिथे माया ही केवळ एक अभिनेत्री आहे, पण खरा दिग्दर्शक पडद्यामागे बसलेला तो 'नितीन' आणि त्याची 'टेक्नॉलॉजी' आहे. माणसाला वाटते की त्याचे गुपित देवापाशी किंवा मृतापाशी आहे, पण प्रत्यक्षात ते त्याच्या स्वतःच्या मोबाईल फोनमध्ये आणि क्लाउड सर्व्हरवर सुरक्षित नसून 'लीक' झालेले असते.

मायाच्या आयुष्यात आजवर सर्व काही तिच्या नियोजनाप्रमाणे घडत होते. तिने फसवणुकीचे एक असे अभेद्य जाळे विणले होते की, तर्कशास्त्राचा कोणताही प्रहार तिथे निकामी ठरायचा. पण त्या रात्री 'पीवळी हवेली'च्या भिंतींना काहीतरी वेगळंच सांगायचं होतं. मायाच्या या चकाचक व्यापारात पहिली तडा जाणारी ती 'भीतीदायक चूक' एका साध्या नावापासून सुरू झाली.

रात्रीचा प्रहर आणि संशयास्पद शांतता

रात्रीचे साडेअकरा वाजले होते. वसईच्या खाडीवरची शांतता आज अधिकच जड वाटत होती. हवेलीच्या बाहेर माडांच्या झाडांतून वाहणारा वारा जणू कोणाचे तरी आक्रोश दडपण्याचा प्रयत्न करत

होता. पीवळी हवेलीच्या 'दरबारात' माया आज एका विशेष क्लायंटची वाट पाहत होती.

खोलीत सुगंधी उदबत्त्यांचा धूर नेहमीपेक्षा जास्त दाट होता. माया आपल्या शिसवी सिंहासनावर बसली होती. तिचे डोळे मिटलेले होते, पण तिचं मन मात्र तिच्या टेबलाखालील लपवलेल्या टॅब्लेटवरच्या डेटावर लक्ष केंद्रित करून होतं. आजचा क्लायंट होता— मिस्टर विनायक देशपांडे. पुण्यातील एक बडे बांधकाम व्यावसायिक. त्यांचा एकुलता एक मुलगा, 'आदित्य', सहा महिन्यांपूर्वी एका गूढ कार अपघातात गेला होता. विनायकजींच्या मनात अपराधीपणाचा डोंगर होता, कारण अपघाताच्या रात्री त्यांचं आणि आदित्यचं कडाक्याचं भांडण झालं होतं.

मायाने आधीच सर्व माहिती गोळा केली होती. आदित्यच्या कारचा मॉडेल नंबर, त्या रात्रीचे हवामान, आदित्यच्या फेसबुकवरचा शेवटचा फोटो आणि विनायकजींची त्याच्यासोबत असलेली चॅट हिस्ट्री— तिच्याकडे सर्व काही होतं.

दरवाजा करकरत उघडला. विनायक देशपांडे आत आले. पांढरे पडलेले केस, वाकलेले खांदे आणि डोळ्यांत एक प्रकारची रिकामी पोकळी. त्यांच्या पाठीमागे त्यांचा बॉडीगार्ड दरवाजाबाहेरच थांबला होता. विनायकजी समोरच्या लाकडी खुर्चीवर बसले.

"मॅडम... मी खूप ऐकलंय तुमच्याबद्दल," विनायकजींचा आवाज थरथरत होता. "मला फक्त एकदा... फक्त एकदा त्याला विचारायचं आहे की त्याने मला माफ केलं का?"

मायाने आपले हात हवेत उंचावले. धुराचे लोट तिच्या हातांच्या हालचालींनुसार फिरू लागले. तिने संमोहित करणाऱ्या आवाजात बोलायला सुरुवात केली, "विनायकजी... शांत व्हा. आदित्य इथेच आहे. त्याला तुमचं दुःख जाणवतंय. तो सांगतोय... ती रात्र... त्या रात्री तुम्ही त्याला खूप ओरडला होतात. ती काळी कार... हायवे वरचा तो पाऊस..."

विनायकजींच्या डोळ्यांतून अश्रू ओघळू लागले. मायाला वाटलं, आजची शिकारही पूर्ण झाली. तिने तिच्या टॅब्लेटवरचा पुढचा मुद्दा आठवला—आदित्यच्या आवडत्या पाळीव कुत्र्याचे नाव, 'झोरो'.

"आदित्य म्हणतोय की, त्याने तुम्हाला माफ केलंय. त्याला आजही तो 'झोरो' आठवतोय... तो त्याची वाट पाहतोय ना?" मायाने अत्यंत आत्मविश्वासाने विचारलं.

पण अचानक, खोलीतील तापमान काही अंश खाली घसरल्यासारखं वाटलं. मेणबत्त्यांची ज्योत अचानक निळी झाली आणि फडफडू लागली.

विनायकजी क्षणभर स्तब्ध झाले. त्यांच्या चेहऱ्यावरचे भाव बदलले. "झोरो? पण मॅडम... आदित्यकडे कधीच कुत्रा नव्हता.

त्याला कुत्र्यांची भयंकर अलर्जी होती. तो तर एका मांजरीला पाळायचा, तिचं नाव 'मिस्टी' होतं."

मायाच्या काळजाचा ठोका चुकला. तिने टॅब्लेटकडे चोरून पाहिलं. तिचा हॅकर चुकीचा डेटा फीड करत होता का? की तिने घाईघाईत दुसऱ्या कोणाची फाईल वाचली होती? ही तिची पहिली 'तांत्रिक' चूक होती. पण तिने स्वतःला सावरण्याचा प्रयत्न केला.

"कदाचित... कदाचित मी चुकल्ये असेल. मृतांचे संदेश कधी कधी धूसर असतात," माया तोतरेपणाने म्हणाली. पण विनायकजींच्या डोळ्यांत आता संशयाची पाल चुकचुकली होती.

तिने पुन्हा सावरण्याचा प्रयत्न केला, "आदित्य सांगतोय... त्या रात्री पुलावर जेव्हा अपघात झाला, तेव्हा त्याने तुमचं नाव घेतलं होतं..."

विनायकजी आता उभे राहिले. "थांबा! अपघाताच्या वेळी आदित्य पुलावर नव्हता. तो तर एका बोगद्यात (Tunnel) होता. मॅडम, तुम्ही खोटं बोलताय का?"

माया आता घामाघूम झाली होती. तिचं तर्कशास्त्र लंगडं पडलं होतं. पण खरी भीतीदायक घटना तर आता घडणार होती.

अचानक, मायाच्या मागे असलेल्या त्या पुसट आरशावर काहीतरी उमटल्याचा आवाज आला. 'टॅक्क... टॅक्क...' जणू कोणीतरी नख्यांनी काचेवर ओरखडे काढत आहे. मायाने मागे वळून पाहिलं आणि तिचे डोळे विस्फारले.

आरशाच्या काचेवर रक्तासारख्या लाल रंगात एक नाव उमटत होतं— 'आदित्य'.

मायाच्या गळ्याशी दाटून आलं. तिने तर कोणतीही डिजिटल ट्रिक इथे लावली नव्हती. हे तिच्या 'डेटा' आणि 'ड्रॅमॅटिक्स'च्या कक्षेबाहेरचं होतं. विनायकजीही आता आरशाकडे बघून थरथरू लागले.

"आदित्य?" विनायकजी ओरडले.

पण आरशात आदित्यचं प्रतिबिंब नव्हतं. तिथे एक विद्रूप, जळालेला चेहरा दिसत होता, ज्याचे डोळे क्रोधाने मायाकडे रोखलेले होते. त्या आकृतीने आरशातूनच आपला हात बाहेर काढला आणि मायाच्या गळ्याभोवती फास आवळल्यासारखं केलं. मायाला श्वास घ्यायला त्रास होऊ लागला. तिचे पाय जमिनीपासून किंचित वर उचलले गेले.

"मॅडम! काय होतंय तुम्हाला?" विनायकजी घाबरून ओरडले, पण त्यांना ती आकृती दिसत नव्हती. त्यांना फक्त माया हवेत लटकताना दिसत होती.

खोलीतील मशाली विझल्या. केवळ आरशातील त्या आकृतीचा निळसर प्रकाश खोलीत पसरला. त्या आकृतीचा आवाज मायाच्या थेट मेंदूत घुमला, "माझ्या नावाचा व्यापार करतेस? माझ्या बाबांच्या दुःखाची किंमत लावतेस? आता बघ, खरं मरण कसं असतं!"

मायाने आपल्या हातात असलेली पितळी समई त्या आरशावर मारली. आरसा कडाड करून फुटला आणि ती अदृश्य पकड सैल झाली. माया जमिनीवर कोसळली.

"पळा! विनायकजी, इथून पळा!" माया ओरडली.

विनायकजीही आता इतके घाबरले होते की ते एका क्षणात दरवाजा उघडून बाहेर पळाले. माया एकटीच त्या अंधाऱ्या खोलीत होती. फुटलेल्या आरशाच्या प्रत्येक तुकड्यामध्ये तिला आदित्यचा तो जळालेला चेहरा दिसत होता.

तिने टेबलाखालचा तो टॅब्लेट बाहेर काढला. त्याचं स्क्रीन आधीच फुटलं होतं आणि त्यावर आता फक्त एकच ओळ पुन्हा पुन्हा टाईप होत होती: "Vidu.com is coming for you."

तिला समजलं की, तिने आजवर ज्या 'अपराध' भावनेवर व्यापार केला होता, त्या भावनेने आज एक जिवंत स्वरूप धारण केलं होतं. तिची 'चूक' केवळ डेटाची नव्हती, तर तिने एका अशा दरवाजावर थाप मारली होती जो कधीच उघडायला नको होता. माया धावतच हवेलीच्या बाहेर आली. खाडीचा वारा आता तिला एखाद्या किंकाळीसारखा वाटत होता. त्या रात्री तिने ठरवलं की ती हा व्यापार बंद करेल. पण तिला माहित नव्हतं की, 'विदू डॉट कॉम' कडून आलेलं ते 'पार्सल' आधीच तिच्या पत्त्यावर निघालं होतं.

ती रात्र पीवळी हवेलीसाठी एक टर्निंग पॉईंट ठरली. तोपर्यंत ही हवेली केवळ फसवणुकीचे केंद्र होती, पण त्या रात्रीनंतर तिथल्या

भिंतींवर ओरखडे उमटू लागले. मायाच्या त्या 'धूर्त' डोक्याला आता 'भयाचा' नवा अर्थ समजला होता. वास्तवात आणि आभासातली रेषा पुसली गेली होती. जेव्हा माया त्या रात्री आपल्या बेडवर झोपायला गेली, तेव्हा तिला खिडकीच्या काचेवर पुन्हा एकदा आदित्यचे प्रतिबिंब दिसले. तो हसत नव्हता, तो ओरडत नव्हता; तो फक्त बोट दाखवून मायाच्या कपाटाकडे निर्देश करत होता... जिथे त्या नवीन पार्सलचा डबा पडला होता. ते काळे पार्सल तिच्या आयुष्यात आले होते.

बाहेर पावसाळी ढगांनी गर्दी केली होती, ज्यामुळे दुपार असूनही पीवळी हवेली एखाद्या सांजवेळेसारखी भासत होती. खाडीकडून येणारा वारा हवेलीच्या जुन्या खिडक्यांशी झटापट करत होता, जणू काही आत शिरण्यासाठी तो व्याकुळ झाला होता. माया तिच्या 'गुफे'मध्ये—तिच्या त्या खाजगी कक्षात बसली होती. खोलीत चंदनाचा मंद पण जड वास पसरला होता. पीवळी हवेलीच्या त्या गूढ आणि धूरकट खोलीत, जिथे काळ जणू थिजल्यासारखा वाटायचा, तिथे माया आपल्या भव्य शिसवी टेबलासमोर बसली होती. त्या टेबलाचा काळपट आणि गुळगुळीत पृष्ठभाग शेकडो वर्षांच्या रहस्यांना आपल्या पोटात सामावून घेतल्यासारखा भासत होता. अचानक मायाचे लक्ष टेबलाच्या अगदी मध्यभागी पडलेल्या एका वस्तूने वेधून घेतले. ती वस्तू तिथे कशी आली, कोणी आणली, की ती आपोआप प्रकट झाली, याचे कोणतेही पुसटसे स्मरण मायाला होत नव्हते. तिची तल्लख स्मृती आज तिला धोका देत होती.

त्या पार्सलचा रंग इतका गडद होता की, खोलीतील मशालींचा प्रकाशही त्यावरून परावर्तित न होता जणू त्यात शोषला जात होता. एखाद्या अथांग काळोखाचा तुकडा तिथे ठेवला असावा, असा त्याचा भास होत होता. मायाने ते पार्सल न्याहाळले; त्यावर पाठवणाऱ्याचा कोणताही अधिकृत पत्ता नव्हता, ना कोणाचे नाव, ना कोणताही शिक्का. ते पार्सल जणू कोणत्याही मानवी कुरियर यंत्रणेतून आलेले नसून, थेट अंधाऱ्या जगातून तिथे अवतरले होते. पार्सलच्या एका कोपऱ्यात पांढऱ्या शुभ्र रंगात एक विचित्र आणि अस्वस्थ करणारा लोगो (चिन्ह) उमटवलेला होता. तो एक उघडा डोळा होता. पण तो डोळा सामान्य नव्हता; त्या डोळ्याची बाहुली एखाद्या जिवंत डोळ्यासारखी भेदक आणि क्रूर वाटत होती. सर्वात भयाण गोष्ट म्हणजे, त्या बाहुलीच्या खालच्या भागातून रक्तासारखी एक गडद लाल रेषा खाली ओघळत होती, जणू तो डोळा या जगाकडे बघून रक्ताचे अश्रू ढाळत आहे. त्या भयावह चिन्हाच्या अगदी खाली, बारीक पण स्पष्ट अक्षरात एका अज्ञात वेबसाईटचे नाव लिहिलेले होते: 'Vidu.com'.

हे नाव मायासाठी पूर्णपणे नवीन होते. इंटरनेटच्या अफाट विश्वात आणि डार्क वेबच्या खोल दऱ्यातही तिने असे नाव कधी ऐकले नव्हते. त्या नावातील अक्षरे जणू जिवंत असून मायाला काहीतरी सांगण्याचा प्रयत्न करत होती. त्या काळ्या आवरणाच्या आत काय दडलेले असेल, या कल्पनेनेच मायाच्या अंगावर सरसरून काटा आला. ते

पार्सल तिथे असणे ही केवळ एक योगायोग नव्हती, तर ते एका न टाळता येणाऱ्या भविष्याची नांदी होती.

मायाने आपला थरथरता हात त्या काळेकुट्ट पार्सलकडे नेला. खोलीतली हवा अचानक जड झाली होती, जणू अदृश्य जगातील हजारो श्वास तिच्या गळ्याभोवती फास आवळत होते. तिची नखे त्या पार्सलच्या काळ्या आवरणावर फिरली आणि एक विचित्र, करकर आवाज शांत खोलीत गुंजला. तो आवाज एखादा कागद फाडण्याचा नव्हता, तर जणू कोणाच्या तरी त्वचेला ओरखडे काढल्यासारखा वाटत होता. तिने पार्सलचे आवरण फाडले. आतून एक शिसमी लाकडाची, पण कमालीची गुळगुळीत पेटी बाहेर आली. त्यावर कोणतेही कुलूप नव्हते, तरीही ती उघडताना मायाला तिची सर्व ताकद पणाला लावावी लागली. जशी पेटी उघडली, तसा एक थंडगार, कुबट वाऱ्याचा झोत तिच्या चेहऱ्याला स्पर्श करून गेला असा वास, जो केवळ वर्षानुवर्षे बंद असलेल्या कबरींमधून येतो.

पेटीच्या आत, काळ्या मखमलीच्या गादीवर ते गॉगल्स ठेवले होते. मायाने संमोहित झाल्यासारखे आपले हात त्या गॉगलकडे नेले. जसा तिच्या बोटांचा स्पर्श त्या गॉगलच्या फ्रेमला झाला, तसा तिच्या अंगातून एक तीव्र विजेचा झटका गेल्यासारखा भास झाला. तो स्पर्श विलक्षण होता तो ना प्लास्टिकचा होता, ना धातूचा. ते एखाद्या थंड पडलेल्या प्रेताच्या हाडासारखे कडक आणि बर्फासारखे शीतल होते.

जसा तिने तो चष्मा हातात उचलला, तसे तिचे डोळे विस्फारले गेले. त्या गॉगलच्या लेन्सेस इतक्या गडद होत्या की, त्या प्रकाशाला परावर्तित करण्याऐवजी जणू गिळून टाकत होत्या. त्या लेन्सकडे पाहताना मायाला वाटले की ती दोन अथांग, काळ्या डोहामध्ये पाहत आहे. त्या काचेच्या खोलवर तिला काहीतरी हालचाल जाणवली जणू शेकडो आकृत्या त्या लहानशा काचेच्या तुरुंगात अडकून पडल्या असून बाहेर येण्यासाठी धडपडत आहेत.

अचानक, खोलीतील मेणबत्त्यांची ज्योत निळी झाली. मायाच्या कानात एक बारीक, कुजबुजणारा आवाज घुमू लागला. तो आवाज मानवी नव्हता; तो हजारो लोकांच्या रडण्याचा, किंचाळण्याचा आणि हसण्याचा एक संमिश्र कोलाहल होता.

"माया... बघ... आम्हाला बघ..." तो आवाज जणू त्या गॉगलमधूनच येत होता.

मायाला भयंकर भीती वाटली, तिचे हात कापत होते आणि तिला तो चष्मा फेकून द्यावासा वाटत होता. पण तिची बोटे त्या गॉगलला जणू चिकटली होती. एक अज्ञात ओढ तिला ते गॉगल्स डोळ्यावर लावण्यासाठी भाग पाडत होती. तिचे मन ओरडून सांगत होते, "नको! हे मृत्यूचे द्वार आहे!" पण तिचे शरीर मात्र त्या शक्तीच्या अधीन झाले होते.

तिने तो गॉगल सावकाश आपल्या डोळ्यांकडे नेला. जसा त्या चष्माचा तिच्या चेहऱ्याला स्पर्श झाला, तसे तिला जाणवले की तिच्या

मेंदूत जणू हजारो सुया टोचल्या जात आहेत. एक अनाकलनीय अंधार तिच्या दृष्टीसमोर पसरला. त्या अंधारात तिला पीवळी हवेली दिसली नाही, तर तिला दिसले ते म्हणजे रक्ताने माखलेले रस्ते, ओरडणारे आत्मे आणि काळाच्या पलीकडचे एक भयानक जग.

तिने तो गॉगल डोळ्यावर चढवला आणि एका क्षणात संपूर्ण सृष्टीचा चेहरा बदलला. तिला आता खोलीतल्या भिंती दिसत नव्हत्या, तर तिला दिसत होत्या त्या भिंतींमध्ये गाडल्या गेलेल्या किंकाळ्या. टेबलावर पडलेले धुळीचे कण तिला आता मृत माणसांच्या राखेसारखे दिसू लागले.

तिने आरशात स्वतःला पाहिले. आरशातली माया आता 'फसवणूक' करणारी सायकीक नव्हती. तिच्या डोळ्यांच्या जागी आता दोन काळे, खोल खड्डे दिसत होते आणि तिच्या मागे उभा होता तो 'Vidu.com' चा लोगो, तो उघडा डोळा, जो आता खरोखरचे रक्ताचे अश्रू ढाळत होता.

मायाच्या तोंडून एक शब्दही फुटला नाही. केवळ तिच्या काळजाची धडधड संपूर्ण हवेलीत प्रतिध्वनित होत राहिली. तिला समजले होते की, तिने जे पार्सल उघडले आहे, ते केवळ एक वस्तू नाही, तर ते तिच्या स्वतःच्या मृत्यूचे आमंत्रण आहे.

"ही कोणत्याही धातूची वाटत नव्हती, तर ती काळ्या कोळशासारखी स्पर्श करायला थंड आणि गुळगुळीत होती.

"मी तर हे ऑर्डर केले नव्हते..." तिच्या मनाचा एक कोपरा ओरडून सांगत होता, पण तिच्या हातांना आवर घालणे तिला शक्य होत नव्हते. त्या गॉगल्समध्ये एक अनाकलनीय आकर्षण होते. एखाद्या संमोहनासारखी ती वस्तू तिला स्वतःकडे खेचत होती. दुसरे दिवशी, सकाळी माया तिच्या कक्षात आली. टेबल वर तोच गॉगल होता, तो गॉगल उचलला आणि डोळ्यांवर चढवला. क्षणार्धात खोलीतील प्रकाश बदलला. तिला आता सर्व काही अधिक स्पष्ट, अधिक गडद आणि जणू 'हाय-डेफिनिशन' मध्ये दिसू लागले. आरशात पाहताच ती थबकली. आरशातील तिची आकृती आता केवळ माया नव्हती; ती एखाद्या शक्तिशाली साम्राज्याची महाराणी वाटत होती. तिचे डोळे त्या लेन्सच्या मागे अदृश्य झाले होते, ज्यामुळे तिचे व्यक्तिमत्व अधिकच गूढ आणि भयाण दिसत होते. ती स्वतःला न्याहाळण्यात इतकी मग्न झाली की काळाचा पत्ताच लागला नाही.

"मॅडम... मी आत येऊ शकतो?" एका आवाजाने तिची तंद्रा भंग पावली.

मायाने दाराकडे पाहिले. तिचा आजचा क्लायंट दारात उभा होता. पण हे काय? नियमानुसार मायाच्या खोलीत एका वेळी फक्त एकालाच प्रवेश मिळायचा. पण तिच्या डोळ्यांसमोर दोन आकृत्या होत्या.

एक साधारण पंचविशीचा तरुण मुलगा, सुहास, जो भीतीने थरथरत होता आणि खुर्चीकडे चालत येत होता. पण त्याच्या अगदी

मागे, सावलीसारखा चिकटून एक मध्यमवयीन माणूस चालत येत होता. त्या माणसाचा चेहरा फिकट होता, अंगावरचे कपडे जुने आणि चुरगळलेले होते आणि सर्वात विचित्र म्हणजे, चालताना त्याच्या पावलांचा आवाज येत नव्हता.

मायाच्या कपाळावर आठ्या पडल्या. शिस्तीचा भंग तिला कधीच आवडत नसे. तिने रागाने इंटरकॉमचे बटण दाबले.

"शलाका!" मायाचा आवाज खोलीत गुंजला. "मी तुला हजारवेळा सांगितले आहे ना? एका वेळी फक्त एकच व्यक्ती! मग तू या दोघांना आत कसे सोडले?"

दुसऱ्या बाजूने रिसेप्शनिस्ट शलाकाचा गोंधळलेला आवाज आला, "मॅडम... पण मी तर फक्त त्या सुहास नावाच्या मुलालाच आत पाठवले आहे. तो एकटाच आहे तिथे."

"तू झोपेत आहेस का?" माया ओरडली. "माझ्या डोळ्यांसमोर दोन माणसे उभी आहेत! एक मुलगा आणि त्याच्या मागे तो माणूस..."

"मॅडम, शपथ सांगते... बाहेर सीसीटीव्हीमध्ये पण तो एकटाच दिसतोय. कोरिडॉरमध्ये दुसरं कुणीही नाहीये," शलाकाचा आवाज आता भीतीने कापू लागला होता.

मायाने चिडून फोन आदळला. तिला वाटले शलाका कामात हलगर्जीपणा करत आहे. तिने पुन्हा समोर पाहिले. तो तरुण मुलगा, सुहास, खुर्चीवर बसला होता. पण तो दुसरा माणूस? तो आता सुहासच्या अगदी मागे, त्याच्या खांद्याला स्पर्श करेल इतक्या जवळ

उभा होता. त्याचे डोळे निर्जीव होते आणि तो टक लावून मायाकडेच पाहत होता.

खोलीतील एसी १६ अंशावर असतानाही मायाच्या कपाळावर घामाचा एक थेंब ओघळला. सुहासने घाबरून विचारले, "मॅडम, काय झालं? तुम्ही कोणाबद्दल बोलताय? माझ्यासोबत तर कोणीच नाहीये."

माया स्तब्ध झाली. समोरचा मुलगा खोटे बोलत होता की शलाका? की तिच्या या नवीन गॉगल्समध्ये काहीतरी गडबड होती? तिने पुन्हा एकदा त्या माणसाकडे पाहिले. तो माणूस आता हळूच सुहासच्या कानाजवळ झुकला होता, जणू काही त्याला काहीतरी सांगायचा प्रयत्न करत होता. मायाला स्पष्ट जाणवले की त्या खोलीतील हवा आता कमालीची थंड झाली आहे. तिने थरथरत्या हाताने टेबलावरचा पाण्याचा पेला उचलला, पण तिचे डोळे मात्र त्या 'दुसऱ्या' माणसावरून हटत नव्हते. तिच्या कानात हेडफोनची खर खर ने ती भानावर आली. पटकन गोग्ल डोळ्यावरून काढत तिने हेडफोन अइकण्याचा प्रयत्न केला, तिथे केवळ खर खरच येत होती. काही तरी गडबड असावी, म्हणून पुन्हा इंटर्कॉम वरून तिने बसेमेंट मध्ये संपर्क केला. कोणीच उत्तर दिले नाही, कदाचित हि दोघे अजून आली नसावी असा विचार करून मायाने रीसिवर खाली ठेवला. मायाने आपल्या लांब नखांनी टेबलावरचा पाण्याचा पेला उचलला, पण तिचे हात थंडीने नव्हे तर एका अनामिक भीतीने थरथरत होते. एका दमात पेला

रिकामा झाला. समोरच्या खुर्चीवर बसलेला क्लायंट, सुहास, अगदी निरागसपणे आपल्या दु:खाचा पाढा वाचत होता. पण मायाचे लक्ष त्याच्याकडे नव्हतेच. तिच्या समोर तो 'विदू' गॉगल होता आणि त्याच्या लेन्समधून तिला जे दिसले होत, ते काळजाचा ठोका चुकवणारं होतं. तिला पुन्हा तो गॉगल घालण्याची अनामिक तीव्र इच्छा निर्माण झाली. तिच्या मनात विचार आला. असेही आपल्या कडे या क्लायंट बाबत पुरेसी माहिती नाही. बघावे काय होते ते. या विचारा सरशी तिने तो गॉगल पुन्हा परिधान केला. आता सुहासच्या मागे उभा असलेला तो 'अनोळखी' माणूस मात्र एखाद्या जुन्या ब्लॅक अँड व्हाईट सिनेमातल्या पात्रासारखा वाटत होता. तो सुहासच्या खांद्यावर आपला हात ठेवण्याचा प्रयत्न करत होता, पण त्याचा हात एखाद्या धुरासारखा सुहासच्या शरीरातून आरपार जात होता.

"मॅडम, तुम्ही ठीक आहात ना?" सुहासने साशंकतेने विचारले. "तुमचा चेहरा असा का झालाय? जणू काही तुम्ही माझ्यामागे यमराजच उभे आहेत असं बघताय!"

मायाने कोरडा ओठांवरून जीभ फिरवली. ती स्वतःशीच पुटपुटली, "यमराज असते तर ठीक होतं, पण हा माणूस तर तुमच्या कानात गुपिते सांगायला बघतोय!"

"काय?" सुहास गोंधळला. "मॅडम, माझ्या मागे तर भिंत आहे. तिथे फक्त एक हे भयानक पेंटिंग लटकवलंय तुम्ही!"

मायाच्या डोळ्यांसमोर तो दुसरा माणूस आता चक्क मायाकडे बघून हसला—एक असा हास्य, ज्यात दात नव्हते, फक्त एक भयाण पोकळी होती. मायाला वाटले, 'कदाचित हे त्या स्वस्त वेबसाईटच्या गॉगलचे परिणाम आहेत. चायनीज माल असावा, काहीतरी गडबड दिसतेय.'

तिने थरथरत्या हाताने तो गॉगल हळूच डोळ्यावरून खाली सरकवला.

क्षणात सगळं बदललं!

खोलीत आता फक्त सुहास होता. तो दुसरा माणूस, तो फिकट चेहरा, ती चुरगळलेला सदरा आणि ते भयाण हास्य सगळं एका सेकंदात गायब झालं. खोलीत आता फक्त एसीचा 'हम्म्म्म' असा आवाज आणि सुहासचा भांबावलेला चेहरा उरला होता.

मायाने डोळे मिचकावून पुन्हा पाहिले. रिकामी जागा. फक्त भिंत. तिने सुटकेचा मोठा नि:श्वास सोडला.

"अरे देवा! डोळ्यांचा भ्रम होता तर!" ती स्वतःशीच हसली. "माया, तू पण ना... लोकांच्या भावनांशी खेळता खेळता स्वतःच भावनाप्रधान झालीस. जास्त ओव्हरटाईमचं फळ दुसरं काय असणार?"

तिने सुहासकडे पाहून एक 'प्रोफेशनल' स्मितहास्य दिलं. "सॉरी सुहास, ते जरा प्रकाशामुळे मला वेगळंच काहीतरी दिसलं. तर, आपण कुठे होतो? तुमच्या भावाबद्दल बोलत होतो ना? त्यांना... त्यांना पुरणपोळी खूप आवडायची ना?"

मायाने आपले जुने 'डेटा-ड्रिव्हन' नाटक पुन्हा सुरू केले. तिने विचार केला, आता हा गॉगल टेबलावर ठेवूया आणि शांतपणे या क्लायंटला लुटूया. पण तिच्या मनातील कुतूहल तिला शांत बसू देत नव्हते. तिने गंमत म्हणून पुन्हा एकदा तो गॉगल डोळ्यावर लावला.

आणि पुन्हा तोच थरार!

गॉगल लावताच तो माणूस पुन्हा तिथेच उभा होता! आणि यावेळी तो सुहासच्या मागे नाही, तर थेट मायाच्या टेबलावर झुकला होता. त्याचे नाक मायाच्या नाकापासून फक्त दोन इंच दूर होते. त्याच्या डोळ्यांत अतीव दुःख होतं, पण चेहऱ्यावर एक विचित्र हट्ट होता.

माया खुर्चीसकट दोन फूट मागे सरकली. तिच्या तोंडातून एक किंकाळी फुटता फुटता राहिली.

"मॅडम! काय झालं?" सुहास खुर्चीवरून उभा राहिला. "तुम्ही चष्मा लावताय आणि भूत बघितल्या सारखं मागे सरकताय... नक्की काय चाललंय? ही तुमची काही नवीन स्टाईल आहे का आत्म्यांशी संपर्क साधायची?"

मायाला आता घाम फुटला होता. एसी असूनही तिच्या कपाळावर घामाचे थेंब साचले होते. ती मनातून म्हणत होती, 'बापा रे! ही कसली फसवणूक? मी तर नाटक करत होते, पण हे नाटक खरं कसं झालं?'

तिने गॉगल पुन्हा काढला. माणूस गायब. पुन्हा लावला. माणूस हजर!

हे म्हणजे एखाद्या 'पिरियड ड्रामा'च्या एडिटिंगसारखं होतं.

मायाने आपला तो आक्रमक भाव बाजूला ठेवला. तिचा तो 'सायकिक विच'चा रुबाब आता एखाद्या घाबरलेल्या मांजरीसारखा झाला होता. तिने घाईघाईने फाईल बंद केली.

"सुहास... बेटा... आज... आज ग्रहमान थोडे विपरित आहेत," माया तोतरेपणाने म्हणाली. "तुझ्या दादा, काका, मामा, बाबांचा आत्मा... तो... तो जरा जास्तच 'ऍक्टिव्ह' दिसतोय आज. तू असं कर, तू पौर्णिमेच्या दिवशी ये. आज माझं डोकं... नाही, आज माझं 'तिसरं नेत्र' जरा थकलंय!"

सुहास गोंधळून पाहत राहिला. "पण मॅडम, मी तर तुम्हाला पाच हजार रुपये ऍडव्हान्स दिलेत!"

"दहा हजार परत देते, पण आता जा इथून!" माया ओरडतच तिच्या टेलीपोर्टइंगच्या खोलीत गेली दार घट्ट लाऊन घेतले, तिचा ऊर जोरात धपापात होत, तिने गॉगल काढून हातात धरला. डोळे गच्च मिटून घेतले.

"माया... आजपासून तुझं दुकान बंद होणार की तू खरोखरची 'विच' होणार, हे आता हा चष्माच ठरवेल," ती पुटपुटली.

तिला आता समजले होते की तिच्या हातात 'मॅजिक ग्लासेस' आले आहेत. पण या जादूची किंमत काय असेल, हे तिला अजून ठाऊक नव्हते. तिचा आत्मविश्वास पुन्हा परत आला, प्रोफेशनलपणा तिला असे हरू देणार नव्हता.

ती काही क्षण डोळे बंद करून तिथेच बसली, माया आता खूप शांत झाली होती. दरवाजा उघडून पुन्हा ती आपल्या दालनात आली. समोर सुहास अजूनही जागेवरच बसला होता. मायाच्या विक्षिप्त वागणुकी बाबत त्याला पूर्व कल्पना होती.

खोलीतील शांतता आता एखाद्या जड शिळेसारखी झाली होती. सुहास गोंधळलेल्या नजरेने मायाकडे पाहत होता. मायाने हिंमत करून पुन्हा तो गॉगल डोळ्यावर चढवला. मायाच्या डोळ्यांवर तो काळा गॉगल पुन्हा एकदा स्थिर झाला होता. आता तिला स्पष्ट दिसत होतं सुहासच्या अगदी मागे उभा असलेला तो माणूस केवळ भास नव्हता. त्याचे पाय जमिनीला स्पर्श करत नव्हते आणि त्याच्या शरीराभोवती एक धुरकट, निळसर वलय होतं.

मायाने स्वतःला सावरले. तिचा गळा कोरडा पडला होता, पण तिने एक खोल श्वास घेतला. "सुहास," ती धीरगंभीर आवाजात म्हणाली, जो आवाज तिच्या नकळत थरथरत होता. "तुझ्या मागे... एक माणूस उभा आहे. मध्यमवयीन, अंगावर राखाडी रंगाचा चुरगळलेला शर्ट, कपाळावर एक जुनी जखम आणि हाताच्या बोटात एक चांदीची अंगठी... ज्यावर 'S' अक्षर कोरलेलं आहे."

सुहासचे डोळे विस्फारले. त्याचा चेहरा पांढरा पडला "मॅडम... तुम्ही... तुम्ही हे कसं सांग शकता? तो माझा मोठा भाऊ, समीर! पण हे शक्य नाही... तो दोन वर्षांपूर्वी हायवे अपघातात गेला होता. आणि

ती अंगठी... ती तर आम्ही त्याच्यासोबतच अंत्यसंस्कारावेळी... " सुहासला बोलणे सुचेनासे झाले.

मायाने गॉगलच्या लेन्समधून त्या 'समीर' नावाच्या आत्म्याकडे पाहिले. समीरने आता मान तिरपी केली आणि त्याचे ओठ हलले. मायाला त्याचा आवाज कानात नाही, तर थेट मेंदूत ऐकू आला, एखाद्या रेडिओ स्टेशनच्या खरखरणाऱ्या सिग्नलसारखा.

"त्याला सांग... माया... त्याला सांग की तो अपघात नव्हता."

माया खुर्चीवर खिळून राहिली. "सुहास," ती म्हणाली, "समीर काहीतरी सांगतोय. तो म्हणतोय की तो अपघात नव्हता."

सुहास खुर्चीवरून अर्धवट उभा राहिला, त्याचा थरकाप उडाला होता. "काय? म्हणजे काय? पोलिसांनी तर सांगितलं होतं की गाडीचं टायर फाटलं म्हणून अपघात झाला. मॅडम, तुम्ही माझी थट्टा करताय का?"

तो समीर (मायाच्या अधिक जवळ येत, त्याचा आवाज आता अधिक स्पष्ट झाला होता) "टायर मी फाडलं होतं माया! मला मरायचं होतं. मला सांगावसं वाटतंय की सुहासने स्वतःला दोष देणं थांबवावं. त्या रात्री आमचं भांडण झालं होतं, म्हणून मी रागाने गाडी वेगात चालवली असं त्याला वाटतंय. पण तसं नव्हतं. मी कर्जात बुडालो होतो... माझा विमा उतरवलेला होता... मला वाटलं माझ्या जाण्याने किमान त्याच्या डोक्यावरचं कर्ज तरी फिटेल!"

मायाने हे शब्द ऐकले आणि तिला जाणीव झाली की हे कोणत्याही सोशल मीडिया किंवा खबऱ्याकडून मिळालेली माहिती नव्हती. हे अतीव वैयक्तिक होतं. तिने सुहासकडे पाहिले. "सुहास, समीर सांगतोय की त्याने हे स्वतःहून केलं होतं. त्याचा विमा उतरवल्यामुळे तुला पैसे मिळावेत आणि तुझे कर्ज फिटावे, हाच त्याचा उद्देश होता. तुमच्या त्या रात्रीच्या भांडणाशी त्याच्या मृत्यूचा संबंध नाही. तो तुला दोष देत नाहीये."

सुहासने तोंडवर हात ठेवला आणि तो ढसाढसा रडू लागला. "समीर... अरे वेड्या... मला पैसे नको होते, मला तू हवा होतास!"

खोलीतील वातावरण आता जड झाले होते. मायाला दिसले की समीरच्या आत्म्याच्या डोळ्यांतून एक पांढरट द्रव (कदाचित आत्म्याचे अश्रू) ओघळत होता. त्याने मायाकडे पाहिले आणि चक्क हात जोडले.

"धन्यवाद, माया. गेली दोन वर्षे मी याच्या खांद्यावर बसून याला रडताना पाहत होतो, पण मला सांगता येत नव्हतं. आज मला मुक्ती मिळेल असं वाटतंय."

एका क्षणात, समीरची आकृती धुरकट झाली आणि हवेत विरघळून गेली. मायाने पटकन गॉगल काढला. खोली आता रिकामी होती. फक्त सुहासचे हुंदके ऐकू येत होते.

मायाला आता घाम फुटला होता. ती आपल्या आलिशान खुर्चीत मागे टेकली. तिचे डोके सुन्न झाले होते. इतकी वर्षे ती खोटं बोलून

लोकांचं सांत्वन करत होती, पण आज तिने पहिल्यांदा एका 'खऱ्या' आत्म्याची वेदना अनुभवली होती. हे नाटक नव्हतं. हे भयंकर वास्तव होतं.

"मॅडम," सुहास रडत रडत म्हणाला, "तुम्ही खरोखरच महान आहात. लोकांनी सांगितलं होतं की तुम्ही फक्त पैसे घेता, पण आज तुम्ही मला माझ्या भावाच्या शापातून मुक्त केलंत. हे घ्या तुमचे पैसे..." त्याने पाकिटातून काही नोटा काढल्या.

मायाने हात वर करून त्याला थांबवले. "नको सुहास. आजचे पैसे नकोत. तू जा आणि शांतपणे झोप. समीर आता तुझ्यासोबत नाहीये, तो मुक्त झालाय."

सुहास गेल्यावर मायाने तो काळा गॉगल हातात घेतला. तिचे हात अजूनही कापत होते.

"विदु डॉट कॉम... ," ती पुटपुटली. "तू मला हे काय पाठवलंस? हे केवळ गॉगल्स नाहीत, हे तर मृतांच्या जगाचं प्रवेशद्वार आहे. पण मी हे पचवू शकेन का? या जगात कितीतरी आत्मे असतील ज्यांना काहीतरी सांगायचं असेल... आणि आता मी त्यांची एकमेव 'मिडीयम' आहे."

तिने खोलीच्या आरशात स्वतःला पाहिले. आरशातली माया आता तिला स्वतःलाच अनोळखी वाटू लागली होती. पीवळी हवेली आता केवळ फसवणुकीचा अड्डा राहिली नव्हती, तर ती दुःखी आत्मे आणि त्यांच्या व्याकुळ नातेवाईकांमधील एक जिवंत पूल बनली होती.

मायाने त्या गॉगलचा वापर आता अधिक आत्मविश्वासाने सुरू केला होता.

मुंबईच्या जवळ असलेल्या वसईच्या खाडीकिनारी पावसाची रिपरिप सुरू होती. हवेत एक प्रकारचा ओलावा आणि जुनाट वासाचे साम्राज्य होते. 'पीवळी हवेली' आज अधिकच गूढ भासत होती. हवेलीच्या आत, मायाच्या दरबारात अंधाराने आपले पाय पसरले होते. केवळ एका कोपऱ्यात जळणाऱ्या समईचा प्रकाश भिंतीवर थरथरणाऱ्या सावल्या निर्माण करत होता.

माया आपल्या भव्य शिसमी खुर्चीवर बसली होती. तिच्या डोळ्यांवर तो काळा, अभेद्य गॉगल होता. तिने समोर पाहिले. तिथे एक वृद्ध गृहस्थ बसले होते, सदानंदजी. पांढरे स्वच्छ धोतर, सदरा आणि चेहऱ्यावर प्रचंड अपराधीपणाची भावना. त्यांचे हात थरथरत होते.

"मॅडम... लोक म्हणतात तुम्ही मृतांशी बोलता. मला... मला माझ्या पत्नीशी बोलायचं आहे. ती गेल्यापासून मला एक क्षणही शांतता मिळालेली नाही," सदानंदजींचा आवाज खोलवर रुतलेल्या वेदनेतून येत होता.

मायाने गॉगलच्या लेन्समधून पाहिले आणि तिचे शरीर ताठ झाले. सदानंदजी एकटे नव्हते. त्यांच्या अगदी उजव्या बाजूला, त्यांच्या खांद्याला घासून एक वृद्ध महिला उभी होती. ती वसुधा होती. पण ती शांत नव्हती. तिचा चेहरा रागाने लालबुंद झाला होता, डोळ्यांतून जणू

अग्नी बाहेर पडत होता. ती सदानंदजींच्या कानाजवळ जाऊन काहीतरी भयानक वेगाने पुटपुटत होती, पण तिचा आवाज सदानंदजींना ऐकू येत नव्हता.

"सदानंदजी," मायाचा आवाज जड झाला, "तुमच्या पत्नी, वसुधा... त्या इथेच आहेत. पण त्या शांत नाहीत. त्या तुमच्यावर प्रचंड संतापलेल्या आहेत."

सदानंदजींच्या डोळ्यांतून पाणी ओघळले. "मला माहित होतं! म्हणूनच मला रात्री झोप येत नाही. मला सतत कोणीतरी ओरडतंय असं वाटतं. मॅडम, त्या काय म्हणतायत?"

मायाने आपले कान आत्म्याच्या आवाजाच्या लहरींकडे लावले. वसुधाचा आत्मा आता मायाकडे बघून ओरडू लागला. तो आवाज एखाद्या विजेच्या कडकडाटासारखा मायाच्या मेंदूत घुमला.

आत्मा (वसुधा): "मूर्ख माणूस आहे हा! याला वाटतं याने खूप मोठं पुण्याचे काम केलंय! माझी ती साडी... माझी सर्वात प्रिय साडी! कशी दिली याने कोणाला?"

मायाने वसुधाचे शब्द पकडले. "सदानंदजी, त्या एका साडीबद्दल बोलतायत. लाल रंगाची, जरतारी काठ असलेली साडी. त्या विचारतायत, तुम्ही ती कोणाला दिली?"

सदानंदजी चकित झाले. "साडी? हो... वसुधा गेल्याला आता एक महिना झाला. तिच्या कपाटात खूप साड्या होत्या. मला वाटलं, त्या घरात ठेवून काय उपयोग? म्हणून मी त्यातील सर्वात चांगली, ती लाल

रंगाची भरजरी साडी अनाथालयाला दान करून आली. कुण्या गरीब मुलीच्या लग्नात उपयोगाला येईल या विचाराने... पण यात रागावण्यासारखं काय आहे?"

हे ऐकताच वसुधाचा आत्मा जणू पिसाळल्यासारखा नाचू लागला. तिने टेबलावरची एक छोटी काचेची पेपरवेट हाताने ढकलली (जे फक्त मायाला दिसले, पण वास्तवात ती वस्तू किंचित हलली).

आत्मा (वसुधा): (मायाच्या कानात किंचाळत) "त्याला सांग! त्या दानशूर कर्णाला सांग की, त्या साडीच्या पदराच्या गाठीत मी काय ठेवलं होतं! माझ्या आईची शेवटची आठवण... सोन्याची नथ! आणि त्या नथीच्या रिंगमध्येच मी आमच्या घराच्या तिजोरीची 'ड्युप्लिकेट' चावी बांधून ठेवली होती! हा माणूस आता तिजोरी कशी उघडणार? आणि ती नथ गेली तर मी याला स्वर्गातूनही सोडणार नाही!"

मायाला त्या आवाजाचा इतका त्रास झाला की तिने क्षणभर डोके धरले. तिने स्वतःला सावरले आणि सदानंदजींकडे पाहिले.

"सदानंदजी, शांत व्हा आणि नीट ऐका. वसुधाजी म्हणतात की तुम्ही ती साडी दान करून घोडचूक केली आहे. त्या साडीच्या पदराच्या कोपऱ्याला त्यांनी एक घट्ट गाठ मारली होती. आठवतंय का?"

सदानंदजी विचारात पडले. "गाठ? हो... मला वाटलं ती काहीतरी जुनी सवय असेल तिची..."

"नाही!" माया जोरात म्हणाली. "त्या गाठीमध्ये तुमच्या घराच्या मुख्य तिजोरीची दुसरी चावी बांधलेली आहे. आणि केवळ चावीच

नाही, तर वसुधाजींच्या आईची सोन्याची नथ, जी त्यांच्यासाठी प्राणप्रिय होती, ती सुद्धा त्याच चावीच्या रिंगमध्ये अडकवलेली आहे. त्या म्हणतायत, जर ती नथ आणि चावी मिळाली नाही, तर त्या तुम्हाला कधीच माफ करणार नाहीत!"

सदानंदजींच्या अंगावर काटा आला. "बापरे! मला हे माहितच नव्हतं! तिजोरीची दुसरी चावी हरवली तर आमची महत्त्वाची कागदपत्रं आणि दागिने अडकून पडतील. आणि ती नथ... हो, ती तर तिच्या घराण्याची अमानत होती!"

आत्मा (वसुधा): (आता थोडी शांत झाली होती, पण अजूनही डोळे रोखून पाहत होती) "लवकर पाठवा याला! ती साडी अजून तिथेच आहे. मी पाहिलंय... त्या अनाथालयाच्या जुन्या कपाटात ती साडी सर्वात खाली दाबली गेली आहे. लवकर जा!"

मायाने वसुधाचे निर्देश सदानंदजींना दिले. "सदानंदजी, वेळ वाया घालवू नका. त्या म्हणतायत ती साडी अजूनही तिथेच आहे. अनाथालयाच्या कपाटात सर्वात खाली ती पडलेली आहे. आत्ताच्या आत्ता जा आणि ती साडी परत मिळवा!"

सदानंदजी काहीही न बोलता, झपाटल्यासारखे तिथून बाहेर पडले. माया खिडकीपाशी उभी राहून पाहत होती. बाहेर पावसाचा जोर वाढला होता. सदानंदजींची गाडी चिखल उडवत वेगाने अनाथालयाकडे निघाली.

पुढचे दोन तास माया अस्वस्थ होती. वसुधाचा आत्मा अजूनही खोलीतच होता. ती कधी खिडकीकडे पाहायची, तर कधी मायाकडे. तिच्या चेहऱ्यावरची आक्रमकता आता थोड्या काळजीत बदलली होती.

अचानक, हवेलीच्या बाहेर गाडी थांबल्याचा आवाज आला. सदानंदजी धावतच आत आले. त्यांच्या हातात एक कापडी पिशवी होती आणि त्यातून ती लाल साडी डोकावत होती. सदानंदजींचे कपडे पावसामुळे चिंब भिजले होते, पण त्यांच्या चेहऱ्यावर एक अद्भूत तेज होते.

त्यांनी थरथरत्या हाताने साडीचा पदर मायासमोर धरला. तिथे खरंच एक छोटी, घट्ट गाठ होती. सदानंदजींनी ती गाठ सोडवली. त्यातून सोन्याची एक छोटी पण चमकणारी नथ आणि त्यासोबत पितळी रंगाची तिजोरीची चावी बाहेर पडली.

"मिळाली! मॅडम, मिळाली!" सदानंदजी रडायला लागले. "मी तिथे पोहोचलो तेव्हा त्या साड्या वाटायला सुरुवात होणारच होती. पण वसुधाने सांगितल्याप्रमाणे ती साडी खाली दबलेली होती म्हणून वाचली."

मायाने गॉगलमधून वसुधाकडे पाहिले. वसुधाचा चेहरा आता पूर्णपणे बदलला होता. तिचे ते रागीट रूप आता एका अत्यंत प्रेमळ आणि शांत माउलीसारखे झाले होते. तिने सदानंदजींच्या डोक्यावरून

आपला भासमान हात फिरवला. सदानंदजींना अचानक एक उबदार वाऱ्याची झुळूक स्पर्श करून गेल्यासारखे वाटले.

वसुधाने मायाकडे पाहिले आणि चक्क दोन्ही हात जोडून आभार मानले. आरशात मायाला तिचे एक समाधानी आणि तेजस्वी हास्य दिसले. त्यानंतर, वसुधाची आकृती हळूहळू धुरकट होत गेली आणि हवेत विरघळून गेली.

सदानंदजींनी मायाच्या चरणी डोके ठेवले. "मॅडम, आज तुम्ही मला केवळ चावी दिली नाही, तर माझ्या पत्नीची शेवटची इच्छा पूर्ण करण्याची संधी दिली. आता मला शांतपणे झोप लागेल."

सदानंदजी गेल्यावर मायाने तो काळा गॉगल काढला आणि टेबलावर ठेवला. तिचे डोळे ओलावले होते.

"अपराध आणि माया," माया स्वतःशीच पुटपुटली. "माणूस गेल्यावर मागे काहीच राहत नाही म्हणतात, पण त्याच्या भावना आणि आठवणी या साडीच्या गाठीसारख्याच घट्ट असतात."

बाहेर पावसाची रिपरिप थांबली होती आणि पीवळी हवेली आता एका नवीन रहस्याची वाट पाहत शांत उभी होती.

एक तरुण जोडपे त्यांच्या लहान मुलाच्या निधनानंतर पूर्णपणे खचून गेले होते. डॉक्टरांनी सांगितले होते की मुलाचा मृत्यू 'नैसर्गिक' आहे, पण पालकांचे मन ते मानायला तयार नव्हते. मायाने गॉगल लावला आणि तिला त्या जोडप्याच्या मध्ये तो छोटा मुलगा दिसला.

तो रडत नव्हता, तर एका विशिष्ट औषधाच्या बाटलीकडे बोट दाखवत होता.

माया: "तुमचा मुलगा म्हणतोय... 'ती निळी बाटली'. नर्सने रात्री चुकून त्याला चुकीचं इंजेक्शन दिलं होतं. वॉर्ड नंबर ४ मध्ये रात्री दोन वाजता काय घडलं, हे त्याला माहित आहे."

मायाने मुलाच्या आत्म्याने दिलेल्या माहितीवरून हॉस्पिटलच्या डस्टबिनमध्ये फेकलेली ती बाटली आणि नर्सच्या नावाचा उल्लेख केला. पालकांनी केस पुन्हा उघडली आणि हॉस्पिटलचा गुन्हा सिद्ध झाला. मुलाच्या आत्म्याने मायाला एक 'फ्लाइंग किस' दिला आणि तो प्रकाशात विलीन झाला. मायाचे डोळे पहिल्यांदाच पाणवले.

एका मोठ्या राजकारणी घराण्यातील भाऊ-बहीण मालमत्तेसाठी भांडत होते. वडिलांचे निधन झाले होते आणि 'मृत्युपत्र' (Will) कोणालाच सापडत नव्हते. मायाने गॉगल लावला तेव्हा तिला त्यांचे वडील, दादासाहेब, टेबलावर डोकं धरून बसलेले दिसले.

आत्मा (दादासाहेब): "यांना सांगा... मी मृत्युपत्र कुठेच कागदावर लिहिलं नाहीये. त्यांना बागेतल्या त्या जुन्या 'वटवृक्षा'कडे बघायला सांग. तिथे मी लहानपणी एक तांब्याचा डबा पुरला होता."

मायाने त्यांना बागेत नेले आणि त्या वटवृक्षाखाली खणायला सांगितले. तिथे एक जुना डबा सापडला, ज्यात मृत्युपत्राऐवजी वडिलांनी लिहिलेली एक हृदयस्पर्शी चिठ्ठी होती, ज्यात मालमत्तेचे

समान वाटप आणि एकत्र राहण्याची अट होती. मायाच्या या मध्यस्थीमुळे एक घर फुटण्यापासून वाचले.

एक मुलगी, रिया, तिच्या प्रियकराच्या निधनानंतर वेडी झाली होती. तो बेपत्ता झाला होता आणि पोलिसांनी त्याला 'पळून गेलेला' घोषित केले होते. मायाने गॉगल लावला तेव्हा तिला तो मुलगा रक्ताने माखलेल्या अवस्थेत रियाच्या मागे उभा दिसलेला दिसला.

आत्मा (प्रियकर): "माया, रियाला सांग... मी पळून गेलो नाहीये. मला तिच्याच चुलत भावाने मारून खाडीच्या पुलाखालील सिमेंटच्या खांबात गाडलं आहे. माझ्या खिशात एक पेनड्राईव्ह आहे, ज्यात त्याचे सर्व काळे धंदे आहेत."

मायाला हे सांगताना भीती वाटली, कारण यात जीविताचा धोका होता. पण तिने धीर धरला आणि पोलिसांना गुप्त माहिती दिली. पुलाच्या कामात तपास केला असता मृतदेह सापडला आणि पेनड्राईव्हमुळे गुन्हेगार पकडला गेला. रियाला सत्य समजले आणि तिच्या प्रियकराला न्याय मिळाला.

गले काही दिवस सतत वेगवेगळ्या केसेस सोडवून माया प्रचंड थकली होती. एकाच वेळी जिवंत माणसांच्या अपेक्षा आणि मृतांच्या वेदना पचवणे तिच्यासाठी जड जात होते. पीवळी हवेली आता रात्रीच्या वेळी मृतांच्या आवाजांनी दुमदुमत असे.

मुंबईच्या जवळच्या खाडीभागात धुक्याचे साम्राज्य पसरले होते. पीवळी हवेली आज जणू ढगांच्या दुलईत लपली होती. हवेलीच्या

आत मायाच्या कक्षात आज एक वेगळीच शांतता होती, अशी शांतता जी केवळ अतीव दुःखामुळे निर्माण होते. मायाच्या समोर एक तरुण जोडपे बसले होते, अनिकेत आणि स्नेहा.

स्नेहाचे डोळे रडून रडून सुजले होते, तर अनिकेतचा चेहरा सुन्न झाला होता. दोन आठवड्यांपूर्वी त्यांच्या पाच वर्षांच्या मुलाचा, 'आयुष'चा, एका नामांकित हॉस्पिटलमध्ये मृत्यू झाला होता. डॉक्टरांनी कारण दिले होते, 'मल्टी-ऑर्गन फेल्युअर'. पण पालकांचे मन हे मानायला तयार नव्हते. त्यांचा खेळता-बागडता मुलगा एका रात्रीत असा कसा जाऊ शकतो, हा प्रश्न त्यांना छळत होता.

मायाने शांतपणे तो काळा गॉगल डोळ्यांवर चढवला. क्षणार्धात खोलीतील रंग बदलले. तिला अनिकेत आणि स्नेहाच्या मध्ये एक छोटी, धुरकट आकृती दिसली. तो आयुष होता. तो इतर आत्म्यांसारखा रागीट किंवा भयाण नव्हता. तो शांत होता, पण त्याच्या हातात एक छोटी, निळ्या रंगाची प्लास्टिकची बाटली होती, जी औषधाच्या बाटलीसारखी दिसत होती.

"मॅडम, तुम्ही काही सांगू शकता का?" अनिकेतने क्षीण आवाजात विचारले. "डॉक्टर म्हणतात की नशिबाचा खेळ होता, पण आयुष त्या रात्री खूप ओरडत होता. त्याला काहीतरी सांगायचं होतं..."

मायाचे लक्ष आयुषवर होते. तो मुलगा सतत आपल्या हातातील त्या निळ्या बाटलीकडे पाहत होता आणि नंतर आपल्या हातावरील एका

विशिष्ट जागी बोट दाखवत होता, जिथे त्याला इंजेक्शन दिले गेले असावे.

"अनिकेतजी, स्नेहाजी..." मायाचा आवाज एखाद्या गंभीर पाद्र्यासारखा घुमला. "आयुष इथेच आहे. तो तुमच्या गुडघ्यापाशी उभा आहे. तो रडत नाहीये, पण तो खूप अस्वस्थ आहे. त्याला तुम्हाला काहीतरी दाखवायचं आहे."

स्नेहाने जोरात हुंदका दिला. "बाळा... आयुष! आईकडे बघ ना!"

मायाने आयुषच्या ओठांच्या हालचाली वाचल्या. तो पुटपुटत होता—"नर्स... मावशी... बाटली... चुकीचं!"

माया: "आयुष सांगतोय... वॉर्ड नंबर ४. त्या रात्री दोन वाजता तिथे कोण होतं? तो सांगतोय की एका नर्सने त्याला एक इंजेक्शन दिलं, त्यानंतर त्याला श्वास घ्यायला त्रास होऊ लागला. ती निळ्या रंगाची बाटली... ती महत्त्वाची आहे."

अनिकेत ताडकन उभा राहिला. "वॉर्ड नंबर ४? हो, तिथेच तो होता. पण नर्सने तर सांगितलं होतं की ते फक्त पेनकिलर आहे!"

मायाने पुन्हा आयुषकडे पाहिले. आयुष आता हवेत तरंगत होता आणि एका विशिष्ट नावाचा उच्चार करत होता.

आत्मा (आयुष): (मायाच्या मेंदूत त्याचा कोमल पण थरथरणारा आवाज ऐकू आला) "माया मावशी... ती निळी बाटली तिने डस्टबिनमध्ये लपवली. आणि त्या मावशीच्या गळ्यात एक नाव होतं,

'रीना'. तिने जेव्हा इंजेक्शन दिलं, तेव्हा ती कोणाशीतरी फोनवर भांडत होती. तिचं लक्ष नव्हतं!"

मायाने हे शब्द ऐकताच तिच्या अंगावर काटा आला. हे केवळ सांत्वन नव्हते, हा एक गंभीर गुन्हा होता.

"अनिकेत," माया गंभीरपणे म्हणाली. "नीट ऐका. आयुष सांगतोय की त्या रात्री जी नर्स ड्युटीवर होती, तिचे नाव 'रीना' आहे. ती फोनवर भांडत असताना तिने चुकीच्या औषधाची बाटली उचलली. निळ्या रंगाची बाटली. आणि सर्वात महत्त्वाचं, ती रिकामी बाटली तिने फेकून दिली नाही, तर वॉर्डच्या कोपऱ्यात असलेल्या मोठ्या डस्टबिनच्या खाली, बायो-वेस्टच्या मागे लपवून ठेवली आहे. तिला भीती होती की कोणाला समजेल!"

स्नेहा ओरडली, "मला आठवतंय! ती नर्स सारखी चिडचिड करत होती. पण हॉस्पिटलवाले तर म्हणतात की सर्व काही नियमाप्रमाणे झालं!"

आत्मा (आयुष): "बाबांना सांगा... डस्टबिनच्या मागे... अजूनही ती तिथेच असेल. मला न्याय हवा आहे, कारण माझ्यासारखे दुसरे मित्र पण तिथे आहेत!"

मायाने अनिकेतला जवळ बोलावले. "तुम्ही आत्ताच्या आत्ता त्या हॉस्पिटलमध्ये जा. कोणत्याही डॉक्टरांना न सांगता, सरळ वॉर्ड नंबर ४ च्या त्या कोपऱ्यातल्या कचरापेटीपाशी पोहोचा. जर ती बाटली मिळाली, तर तुमच्याकडे पुरावा असेल. जा!"

अनिकेत आणि स्नेहा झपाटल्यासारखे बाहेर पडले. माया खोलीत एकटीच होती, समोर आयुषचा आत्मा अजूनही उभा होता. आयुषने मायाकडे पाहिले आणि एक गोड स्मितहास्य दिले. त्याने आपल्या छोट्या हातांनी मायाचा हात धरण्याचा प्रयत्न केला, पण तिला फक्त एक थंड हवेची झुळूक जाणवली.

माया: "आयुष, तुला भीती नाही वाटत?"

आत्मा (आयुष): "नाही मावशी. आता मला दुखत नाहीये. पण आई-बाबांना रडताना बघून मला वाईट वाटतं. त्यांनी रडणं थांबवलं की मी देवाकडे जाईन."

दोन तास उलटले. पीवळी हवेली पावसाच्या आवाजाने दुमदुमत होती. अचानक मायाचा फोन वाजला. अनिकेतचा फोन होता.

"मॅडम! मिळाली! ती निळी बाटली मिळाली!" अनिकेतचा आवाज थरथरत होता. "आम्ही पोलिसांना बोलावून ती बाटली जप्त केली आहे. पोलिसांनी सीसीटीव्ही फुटेज तपासलं, तर ती नर्स खरंच फोनवर भांडताना आणि घाईत इंजेक्शन देताना दिसली. हॉस्पिटल प्रशासनाने गुन्हा कबूल केला आहे. रीनाला अटक झाली आहे!"

मायाने फोन ठेवला आणि गॉगलमधून आयुषकडे पाहिले. आयुष आता हळूहळू तेजस्वी होऊ लागला होता. त्याचे रूप आता धुरकट राहिले नव्हते, तर ते सोन्यासारखे चमकू लागले होते.

"आई-बाबा आता रडणार नाहीत ना?" आयुषने विचारले.

"नाही आयुष," माया मायेने म्हणाली. "ते आता तुला अभिमानाने आठवणीत ठेवतील."

आयुषने टाळी वाजवली आणि एक प्रकाशझोत छताच्या दिशेने गेला. आयुष आता मुक्त झाला होता. मायाने गॉगल काढला आणि खुर्चीवर रेलून बसली. तिच्या डोळ्यांतून अश्रू ओघळले.

इतकी वर्षे ती खोट्या कथा रचून पैसे कमवत होती, पण आज एका चिमुकल्या आत्म्याने तिला खऱ्या सेवेची किंमत शिकवली होती. पण या यशासोबतच मायाला एक भयंकर जाणीव झाली. हॉस्पिटलच्या त्या वॉर्डमध्ये आयुषच्या मागे तिला अनेक धूसर आकृत्या दिसल्या होत्या, असे अनेक आत्मे जे अन्यायाचे बळी ठरले होते.

तिला समजले की, आता तिचे आयुष्य केवळ साधी 'फसवणूक' राहिलेली नाही. ती आता मृतांच्या जगातील एकमेव 'वकील' बनली होती. पण हे ओझे तिचे मानवी शरीर किती काळ पचवू शकेल?

रात्रीच्या वेळी जेव्हा माया झोपायला गेली, तेव्हा तिला खिडकीच्या आरशात स्वतःच्या प्रतिबिंबाच्या मागे शेकडो चेहरे दिसले... ज्यांना काहीतरी सांगायचे होते. 'विदु डॉट कॉम'चे ते गॉगल्स आता तिच्या आयुष्याचा अविभाज्य भाग बनले होते, पण त्याची किंमत तिला तिच्या मानसिक शांततेने मोजावी लागणार होती.

मुंबईच्या धकाधकीपासून दूर, वसईच्या जुन्या वाड्यांच्या परिसरात अजूनही काही अशी घराणी आहेत, जिथे 'इस्टेट' आणि 'वारसा' या शब्दांना रक्ताच्या नात्यापेक्षा जास्त किंमत दिली जाते. अशाच एका

प्रतिष्ठित घराण्यातील दोन वारसदार आज 'पीवळी हवेलीच्या उंबरठ्यावर उभे होते. रणजितसिंह, पन्नाशी ओलांडलेले, अंगावर पांढरा सफारी सूट, गळ्यात जाड सोन्याची साखळी आणि चेहऱ्यावर एक प्रकारचा आढ्यताखोर भाव. त्यांच्या डोळ्यांत वडिलांच्या निधनाचे दुःख कमी आणि संपत्तीची हाव जास्त दिसत होती. सुचित्रा, रणजितसिंहांची धाकटी बहीण. साधी सुती साडी, डोळ्यांत थकवा, पण जिद्दी चेहरा. तिला फक्त तिच्या वाट्याचा न्याय हवा होता. दोघेही एकमेकांशी न बोलता मायाच्या खोलीत शिरले. मायाने तो काळा गॉगल डोळ्यांवर चढवला आणि तिला जाणवले की खोलीतील तापमान अचानक वाढले आहे. रणजितसिंहांच्या मागे एक प्रचंड आकृती उभी होती. ती आकृती म्हणजे त्यांचे वडील, दादासाहेब, दादासाहेबांचे व्यक्तिमत्व जिवंत असतानाही दरारा निर्माण करणारे असावे, हे त्यांच्या आत्म्याकडे पाहूनही जाणवत होते. रुंद खांदे, पिळदार मिशा आणि कपाळावर एक मोठी आठी. पण आता त्यांच्या चेहऱ्यावर संताप आणि हतबलता होती. ते सतत रणजितसिंहांच्या कानावर जोरात ओरडत होते, पण रणजितसिंहांच्या कानापर्यंत केवळ वाऱ्याची झुळूक पोहोचत होती.

"मॅडम," रणजितसिंह करड्या आवाजात म्हणाले, "दादासाहेबांनी जाताना कोणतंही मृत्युपत्र ठेवलं नाही. कायद्यानुसार मी मोठा मुलगा असल्यामुळे सर्व मालमत्ता माझ्या नावावर व्हायला हवी, पण ही सुचित्रा कोर्टात जाण्याची धमकी देतेय."

सुचित्रा चिडून म्हणाली, "दादासाहेबांनी मला वचन दिलं होतं की ते माझ्या मुलाच्या शिक्षणासाठी आणि घरासाठी वाटा देतील. त्यांनी कागद तयार केला होता, पण तो कुठे गायब झाला कोणास ठाऊक!"

मायाने गॉगलमधून पाहिले. दादासाहेब आता चक्क टेबलावर हात मारत होते.

आत्मा (दादासाहेब): "हा मुलगा... हा माझा घातकी मुलगा! माया, त्याला सांग... त्याने माझ्या कपाटाचं चोरटं कपाट शोधलं, पण तिथे त्याला काहीच मिळालं नाही म्हणून तो खोटं बोलतोय. मी कागदावर काहीच लिहिलं नाही!"

मायाने आपले हात हवेत उंचावले. "शांत व्हा! दादासाहेब इथेच आहेत. रणजितसिंहजी, तुमचे वडील तुमच्यावर खूप संतापलेले आहेत. ते म्हणतात की तुम्ही त्यांचं चोरटं कपाट आधीच तपासलं आहे आणि तिथे काही न मिळाल्यामुळे तुम्ही आता 'मृत्युपत्र नाही' असं नाटक करताय."

रणजितसिंहांचा चेहरा क्षणार्धात पांढरा पडला. "हे... हे तुम्हाला कसं माहित?"

माया: "कारण तुमचे वडील माझ्या समोर उभे आहेत. सुचित्रा, दादासाहेब तुझ्याकडे बघून हसले. ते म्हणतात की त्यांनी मृत्युपत्र कागदावर लिहिलंच नाही."

सुचित्राचा चेहरा पडला. "म्हणजे? मग मला काहीच मिळणार नाही?"

आत्मा (दादासाहेब): (मायाच्या जवळ येऊन, त्यांचा आवाज एखाद्या जुन्या वाद्यासारखा घुमला) "माया, यांना बागेतल्या त्या 'जुन्या वटवृक्षा'कडे घेऊन जा. त्या वृक्षाच्या मुळाशी, जिथे मी लहानपणी एक तांब्याचा डबा पुरला होता, तिथे सर्व काही आहे. कागदावरची माणसं बदलतात, पण मातीत पुरलेलं सत्य बदलत नाही!"

मायाने हुकूम दिल्यासारखे सांगितले, "चला माझ्यासोबत. तुमच्या बागेत जो सर्वात जुना वटवृक्षक आहे, तिथे उत्तर दडलं आहे."

पीवळी हवेलीतून सर्वजण त्यांच्या जुन्या बंगल्याच्या बागेत पोहोचले. पाऊस नुकताच थांबला होता आणि मातीचा सुगंध दरवळत होता. तो वटवृक्ष शेकडो वर्षे जुना असावा. मायाने एका विशिष्ट जागी बोट दाखवले. "इथे खणा."

रणजितसिंहांच्या माणसांनी खणायला सुरुवात केली. काही फुटांनंतर खणखण असा आवाज आला. एक जुना तांब्याचा डबा बाहेर आला. तो उघडताच त्यात कोणतेही कायदेशीर मृत्युपत्र नव्हते. त्यात केवळ एक जुनी डायरी आणि एक छोटी पितळी पेटी होती.

रणजितसिंहाने ती डायरी उघडली. त्यात दादासाहेबांच्या हस्ताक्षरात लिहिले होते:

"रणजित, मला माहित होतं की माझ्या निधनानंतर तू सुचित्राला घराबाहेर काढशील. म्हणून मी या पेटीत घराच्या जमिनीची खरी कागदपत्रं ठेवली आहेत, जी तुझ्या आईच्या नावावर आहेत. जर तू

सुचित्राला तिचा न्याय दिला नाहीस, तर तुला या जमिनीवर एक वीटही रचता येणार नाही."

त्या पेटीत सोन्याचे काही दागिने आणि जमिनीचा असा दस्तऐवज होता जो सुचित्राच्या नावावर 'गिफ्ट डीड' म्हणून आधीच नोंदणीकृत होता, पण त्याची माहिती दादासाहेबांनी गुप्त ठेवली होती.

सुचित्राला रडू कोसळले. तिला तिचा हक्क मिळाला होता. रणजितसिंह चकीत होऊन जमिनीकडे पाहत राहिले. त्यांना समजले की त्यांच्या वडिलांनी त्यांच्या चालाखीला आधीच मात दिली होती.

मायाने गॉगलमधून वटवृक्षाच्या फांदीवर पाहिले. दादासाहेब तिथे बसले होते. त्यांनी समाधानाने एक दीर्घ श्वास घेतला. त्यांच्या चेहऱ्यावरचा तो रागीट भाव आता मावळला होता. त्यांनी मायाकडे बघून माना डोलवली आणि ते हळूहळू त्या वृक्षाच्या पानात विरघळून गेले.

"केस सुटली आहे," माया म्हणाली आणि तिने आपला गॉगल काढून खिशात ठेवला.

रणजितसिंह आणि सुचित्रा निघून गेले, पण माया तिथेच उभी राहिली. तिला जाणवले की, संपत्तीच्या या गुंत्यात माणसे जिवंत असताना जे बोलू शकत नाहीत, ते मृत्यूनंतर बोलायला किती आतूर असतात.

पण या घटनेने मायाला अधिक थकवले होते. त्या वटवृक्षाखाली तिला केवळ दादासाहेबच नाही, तर त्या घराण्यातील इतर अनेक

पिढ्यांचे आत्मे दिसले होते, जे आपापल्या जमिनीचे तुकडे धरून अजूनही तिथेच भटकत होते.

"माया," ती स्वतःशीच पुटपुटली, "तू आता फक्त केस सोडवत नाहीयेस... तू पिढ्यानपिढ्यांचा इतिहास उकरून काढत आहेस. ही शक्ती तुला वरदान आहे की शाप?" त्या रात्री मायाला स्वप्नात तो वटवृक्ष दिसला, पण त्याच्या फांद्या आता मानवी हातांसारख्या होत्या, ज्या मायाला आपल्याकडे खेचत होत्या.

मुंबईच्या जवळ असलेल्या एका शांत उपनगरातून एक तरुणी 'पीवळी हवेली'त दाखल झाली. तिचे नाव होते रिया. रियाचे वय जेमतेम बावीस-तेवीस वर्षे असेल, पण तिच्या चेहऱ्यावरचे तेज पूर्णपणे मावळले होते. डोळ्यांखाली काळी वर्तुळे आणि अस्ताव्यस्त केस तिच्या विस्कटलेल्या मनस्थितीची साक्ष देत होते. तिचा प्रियकर, आर्यन, गेल्या सहा महिन्यांपासून बेपत्ता होता. पोलिसांनी त्याला 'पळून गेलेला प्रेमी' ठरवून केस फाईल बंद केली होती, पण रियाचे मन हे मानायला तयार नव्हते.

मायाने तो गडद काळा गॉगल डोळ्यांवर चढवला. खोलीत अचानक एक कुबट, ओला आणि रक्तासारखा वास पसरला. रियाच्या मागे एक सावली उभी होती. तो आर्यन होता. पण इतर आत्म्यांसारखा तो पूर्ण नव्हता; त्याची आकृती तुटलेली, विखुरलेली आणि अत्यंत वेदनादायक होती. त्याचा अर्धा चेहरा रक्ताने माखलेला होता आणि त्याचे कपडे चिखलात माखलेले होते.

"माया मॅडम," रिया रडत रडत म्हणाली, "लोक म्हणतात आर्यन मला सोडून पळून गेला. पण मला स्वप्नात तो रोज दिसतो... तो काहीतरी सांगण्याचा प्रयत्न करतो, पण मला काहीच ऐकू येत नाही. प्लीज, मला सांगा तो कुठे आहे?"

मायाने आर्यनच्या आत्म्याकडे पाहिले. आर्यनचे ओठ थरथरत होते. तो रागापेक्षा जास्त दहशतीत होता.

आत्मा (आर्यन): (मायाच्या कानात त्याचा आवाज एखाद्या फुटलेल्या काचेसारखा टोचू लागला) "माया... रियाला सांग... मी तिला सोडून गेलो नाही. मी तिला कधीच सोडू शकत नाही. तिला सांग की तिच्याच घरात साप लपलेला आहे. तिचा चुलत भाऊ... विक्रम!"

माया दचकली. तिने स्वतःला सावरले आणि रियाकडे पाहिले. "रिया, तुझा चुलत भाऊ विक्रम... तो कसा आहे? म्हणजे, त्याचे आणि आर्यनचे संबंध कसे होते?"

रिया गोंधळली. "विक्रम दादा? तो तर खूप चांगला आहे. आर्यन बेपत्ता झाल्यावर त्यानेच तर मला सावरलं. त्यानेच पोलिसांना सांगितलं की आर्यनचे दुसऱ्या कोणाशी तरी संबंध होते म्हणून तो पळून गेला असावा. पण तुम्ही त्याचं नाव का घेताय?"

मायाने आर्यनच्या आत्म्याकडे पाहिले. आर्यन आता ओरडू लागला होता.

आत्मा (आर्यन): "खोटं बोलतोय तो! रिया, त्या रात्री मी विक्रमचे काही काळे धंदे पकडले होते. तो बेकायदेशीर शस्त्रांची तस्करी करत

होता. त्याने मला त्याच्या फार्महाऊसवर बोलावलं आणि तिथेच माझ्यावर वार केला. माया, त्याला सांग... मी 'खाडीच्या पुला'खाली आहे. तिसऱ्या खांबाच्या सिमेंटच्या पायात मला त्यांनी गाडलं आहे!"

मायाच्या अंगावर सरसरून काटा आला. हे केवळ 'मिसिंग केस' नव्हती, हा एक थंड डोक्याने केलेला खून होता.

"रिया," माया गंभीरपणे म्हणाली, "आर्यन पळून गेलेला नाही. त्याची हत्या झाली आहे. आणि हे कृत्य विक्रमनेच केलं आहे. आर्यन सांगतोय की, त्याने विक्रमचे तस्करीचे व्यवहार पकडले होते, म्हणून विक्रमने त्याचा काटा काढला."

रियाच्या पायाखालची जमीन सरकली. "नाही! हे कसं शक्य आहे? विक्रम दादा तर सध्या माझ्यासोबतच राहतोय..."

आत्मा (आर्यन): "रिया! माझ्या खिशात... माझ्या पँटच्या चोरट्या खिशात एक निळ्या रंगाचा पेनड्राईव्ह आहे. त्यात विक्रमच्या सर्व व्यवहारांचे पुरावे आहेत. माया, तिला सांग त्या पुलापाशी जायला!"

मायाने रियाचा हात घट्ट धरला. "रिया, वेळ कमी आहे. आर्यन सांगतोय की खाडीच्या नवीन पुलाचं जे काम सुरू आहे, तिथे तिसऱ्या खांबाच्या सिमेंटमध्ये त्याला गाडलं गेलं आहे. जर तुला न्याय हवा असेल, तर तुला धाडस करावं लागेल. त्याच्या खिशात एक पेनड्राईव्ह आहे जो विक्रमला संपवू शकतो."

त्याच क्षणी खोलीच्या दारावर जोरात थाप पडली. मायाने गॉगलमधून पाहिले, तर बाहेर विक्रम उभा होता. त्याच्या हातात बंदूक

होती. त्याला कदाचित संशय आला होता की रिया मायाकडे गेली आहे.

विक्रम: (बाहेरून ओरडत) "रिया! बाहेर ये. या फसव्या बाईच्या नादी लागू नकोस. चल घरी!"

मायाने रियाला मागच्या दाराने बाहेर काढले आणि आर्यनचा आत्मा तिच्या मार्गदर्शका सारखा पुढे चालू लागला. मायाने पोलिसात असलेल्या आपल्या एका ओळखीच्या इन्स्पेक्टरला फोन लावला आणि सर्व हकीकत सांगितली.

रात्रीच्या अंधारात, खाडीच्या पुलापाशी पोलिसांचा ताफा पोहोचला. आर्यनचा आत्मा त्या तिसऱ्या खांबापाशी जाऊन उभा राहिला. मायाने पोलिसांना तिथे खणायला सांगितले. जसजसे सिमेंटचे थर बाजूला झाले, तसतसा एक कुजलेला वास सुटला. तिथे आर्यनचा मृतदेह सापडला. रियाने एकच किंकाळी फोडली.

इन्स्पेक्टरला आर्यनच्या खिशात तो निळा पेनड्राईव्ह सापडला. त्यात विक्रमचे अनेक गुन्हेगारी रेकॉर्ड्स आणि ऑडिओ क्लिप्स होत्या. विक्रमला त्याच रात्री बेड्या ठोकल्या गेल्या. आर्यनचा आत्मा आता शांत झाला होता. त्याचे रक्ताळलेले रूप आता नाहीसे होऊन तो पूर्वीसारखा देखणा आणि हसरा दिसू लागला. त्याने रियाच्या कपाळाचे चुंबन घेतल्याचा भास झाला. रियाला जाणीव झाली की आर्यन आता नेहमीसाठी तिच्या स्मरणात जिवंत राहील.

आर्यनने मायाकडे पाहिले, स्मितहास्य केले आणि तो चांदण्यांच्या प्रकाशात विलीन झाला. माया 'पीवळी हवेली'त परतली. ती पूर्णपणे तुटली होती. सलग एका मागे एक येणाऱ्या केसेस, आत्मे आणि त्यांच्या हजारो वेदना. तिला जाणवले की तिचे शरीर आता हे ओझे पचवू शकत नाही. ती थकत चालली होती, तिचे डोळे लाल झाले होते आणि तिला सतत कोणाचे तरी आवाज ऐकू येत होते.

तिने तो काळा गॉगल टेबलावर ठेवला. आरशात पाहिल्यावर तिला स्वतःच्या मागे आता शेकडो चेहरे दिसू लागले होते, ज्यांना न्याय हवा होता, ज्यांना काहीतरी सांगायचे होते.

"पुरे झाले..." माया किंचाळली. "मला हे नको आहे! मला माझी शांतता परत हवी आहे!

मायाच्या आयुष्यातील हा काळ आता एखाद्या संथ विषासारखा तिच्या शरीरात भिनत चालला होता. पीवळी हवेली, जी कधी काळी तिच्या फसवणुकीच्या व्यापाराचा गड होती, ती आता तिच्यासाठी एक कारागृह बनली होती.

आरशात स्वतःला पाहताना मायाला आता भीती वाटू लागली होती. तिचा तो गडद सावळा, तेजस्वी वर्ण आता एखाद्या जुन्या, विटलेल्या कापडासारखा फिकट पडला होता. डोळ्यांखाली पडलेली काळी वर्तुळे केवळ झोपेच्या अभावामुळे नव्हती, तर ती त्या गॉगलमधून पाहिलेल्या हजारो मृत चेहऱ्यांच्या छायेमुळे होती. तिचे हात थरथरत होते आणि तिची ती आक्रमक, आळशी चाल आता एखाद्या थकलेल्या

वृद्धासारखी झाली होती. जणू काही तिच्यातील जिवंतपणाचे कण ते मृत आत्मे आपल्या तक्रारी मांडण्यासाठी शोषून घेत होते.

हवेलीच्या कोपऱ्यात आता उदबत्त्यांचा सुवास नाही, तर एक कुबट, ओलसर वास साठून राहिला होता. माया जेव्हा एखाद्या आत्म्याशी संवाद साधायची, तेव्हा तिच्या अंगातून घामाच्या धारा वाहायच्या. तिला असं वाटायचं की तिचे शरीर केवळ एक पोकळ बांबूचं 'साधन' (Medium) झालं आहे, ज्यातून मृतांचे आवाज जगापर्यंत पोहोचण्यासाठी धडपडत आहेत. या सततच्या वापरामुळे तिच्या चेहऱ्यावर अकाली वृद्धत्व आले होते.

एके रात्री, मायाला तीव्र ताप भरला. ती अंथरुणात लोळत असताना तिला जाणवलं की, तिचं घर आता रिकामं नाहीये. गॉगल न लावताही तिला अंधारात धूसर आकृत्या चालताना दिसत होत्या. भिंतींवरून कोणाचे तरी हात फिरत असल्याचा भास होत होता.

"मला सोडा... मला शांतता द्या..." माया विव्हळत म्हणाली.

तिने टेबलावर पडलेल्या त्या गॉगलकडे पाहिले. त्या गॉगलच्या लेन्समधून एक विचित्र, निळसर प्रकाश सतत लुकलुकत होता, जणू तो मायाला पुन्हा साद घालत होता. मायाला समजले की, जर तिने या शक्तीचा उगम शोधला नाही, तर ती लवकरच या जगातून त्या अदृश्य जगात कायमची ओढली जाईल.

मायाच्या आयुष्यात आतापर्यंत तिने केवळ दु:खी आणि मदतीची अपेक्षा असलेल्या आत्म्यांशी संवाद साधला होता. पण 'पीवळी

हवेली'च्या भिंतींनी एका अशा अंधाऱ्या शक्तीला साद घातली होती, जिच्यासमोर मायाची आतापर्यंतची सर्व कौशल्ये फिकी पडणार होती.

एक दुष्ट आत्मा त्याचे नाव होते 'भैरव'. जिवंत असताना तो एक अघोरी तांत्रिक होता, ज्याने काळ्या जादूत प्रावीण्य मिळवण्यासाठी कित्येक निष्पापांचा बळी दिला होता. मायाने गॉगल लावताच तिला खोलीच्या एका अंधाऱ्या कोपऱ्यात एक अक्राळविक्राळ आकृती दिसली. तो इतर आत्म्यांसारखा धुरकट नव्हता, तर तो जणू गोठलेल्या रक्तासारखा काळपट लाल दिसत होता. त्याचे डोळे आगीच्या गोळ्यांसारखे धगधगत होते आणि त्याच्या गळ्यात मानवी कवट्यांची एक धूसर माळ होती. त्याच्या शरीरातून कुजलेल्या मांसाचा आणि जळणाऱ्या प्रेताचा तीव्र दर्प येत होता.

बाहेर विजांचा कडकडाट सुरू होता आणि मुसळधार पाऊस पीवळी हवेलीच्या छतावर दगड मारल्यासारखा कोसळत होता. माया तिच्या खुर्चीवर बसली होती, पण तिला आज स्वतःच्याच खोलीत 'शिकार' झाल्यासारखे वाटत होते. भैरवचा आत्मा हळूहळू तिच्या दिशेने सरकत होता. त्याच्या प्रत्येक पावलागणिक खोलीतील मेणबत्त्या आपोआप विझत होत्या.

"तू... तू इथे का आला आहेस?" मायाचा आवाज भीतीने फाटला होता, पण तिने गॉगल काढला नाही.

भैरव (दुष्ट आत्मा): (त्याचा आवाज जणू जमिनीच्या खालून येणाऱ्या भूकंपासारखा खोल आणि क्रूर होता) "माया... तू मृत आणि

जिवंत लोकांमधील पडदा कमकुवत केलास. मला त्या जगातून या जगात यायचं आहे. आणि त्यासाठी मला तुझ्यासारख्या 'साधका'चं शरीर हवं आहे!"

भैरवने आपला लांब, नख्यांसारखा हात हवेत फिरवला. अचानक, मायाच्या टेबलावरची जड शिसवी वस्तू हवेत उडाली आणि भिंतीवर आदळून तिचे तुकडे झाले. माया खुर्चीवरून खाली पडली. तिला जाणवले की हा आत्मा केवळ संवाद साधत नाहीये, तर तो भौतिक वस्तूंवर नियंत्रण मिळवत आहे.

"मी तुला माझे शरीर देणार नाही!" माया ओरडली. तिने टेबलावर ठेवलेली पवित्र राख (भस्म) त्याच्या दिशेने फेकली.

भैरव जोरात हसला. त्याच्या हसण्याने खोलीचे आरसे कडाड करून फुटले. "तुझं भस्म मला रोखू शकत नाही! तू स्वतः एक फसवणूक करणारी स्त्री आहेस. तुझं मन शुद्ध नाही, त्यामुळे तुझी शक्ती माझ्यासमोर शून्य आहे!"

भैरवने मायाला आपल्या अदृश्य शक्तीने हवेत उचलले आणि तिला त्या मोठ्या फुटलेल्या आरशाच्या दिशेने खेचले. मायाला जाणवले की तिचे पाय आता जमिनीला स्पर्श करत नाहीत. आरशाच्या तुकड्यांमध्ये तिला स्वतःचे प्रतिबिंब दिसत नव्हते, तर तिथे भैरवचे भयानक रूप दिसत होते, जे तिला आरशाच्या 'आतल्या' जगात ओढत होते.

मायाने शेवटचा प्रयत्न म्हणून आपला तो काळा गॉगल डोळ्यांवरून काढून भैरवच्या दिशेने फेकला. "तुला हेच हवंय ना? घे हे!"

गॉगल हवेत असतानाच भैरवने तो पकडण्याचा प्रयत्न केला. पण त्याच क्षणी मायाने आरशाच्या कोपऱ्यात ठेवलेली 'पितळी समई' उचलली आणि त्या गॉगलवर जोरात प्रहार केला.

धडाssssम !

गॉगलच्या काचेतून एक तीव्र, पांढरा प्रकाश बाहेर पडला. तो प्रकाश इतका प्रखर होता की भैरवचा आत्मा वेदनेने किंचाळू लागला. त्या गॉगलमध्ये साठवलेली इतर हजारो आत्म्यांची सात्विक शक्ती आता भैरवच्या दुष्ट शक्तीवर तुटून पडली होती. मायाला दिसले की ज्या आत्म्यांना तिने आतापर्यंत मदत केली होती, त्या सर्व आत्म्यांच्या धुसर आकृत्या आरशातून बाहेर आल्या आणि त्यांनी भैरवला वेढून धरले.

"नाही ! हे शक्य नाही !" भैरव ओरडत होता, पण त्या शेकडो आत्म्यांनी त्याला पुन्हा त्या अंधाऱ्या जगाकडे खेचले.

एका प्रचंड स्फोटासह खोलीतील अंधार नाहीसा झाला. सर्व काही शांत झाले.

माया जमिनीवर निपचित पडली होती. तिचा गॉगल शेजारी पडलेला होता. पूर्णपणे फुटलेला तो गॉगल पुन्हा पूर्वीसारखाच व्यवस्थित दिसत होता. भैरव गायब झाला होता, पण त्याच्या संघर्षाने

मायाला पुरते हरवले होते. ती कमालीची शांत झाली होती. मायाने थरथरत्या हाताने आरशाच्या एका तुकड्यात पाहिले. तिचे डोळे आता सामान्य झाले होते. तिला आता होणारे सर्व भास थांबले होते, कोणतेही अनैसर्गिक हालचाल दिसत नव्हती.

माया स्वतःशीच हसली, पण त्या हसण्यात दुःख होतं. "मी जिंकले... पण मी माझी शक्ती गमावली."

तिच्या मागे उभ्या असलेल्या रिसेप्शनिस्टने धावत येऊन तिला सावरले. "मॅडम, काय झालं? तुम्ही कोणाशी बोलत होता?"

मायाने त्या गॉगलकडे पाहिले. "कुणाशीच नाही. आता कोणाशीच बोलायची गरज उरली नाहीये. मी एक कटपुटली झाले आहे, शलाका."

आज, पोर्णिमा भरपूर अपोइन्त्मेन्त असतात. माया, तिचे कक्षात येऊन बसली. मायाने तो काळा गॉगल डोळ्यांवर चढवला आणि एका क्षणात संपूर्ण जगाचे अस्तित्व बदलले. तिच्या डोक्याच्या मागच्या भागात एक तीव्र कळ आली, जणू मेंदूच्या नसा कापल्या जात आहेत. सुरुवातीला तिला फक्त एक धूसर, निळसर पडदा दिसला, पण हळूहळू खोलीतील वस्तूंचे आकार स्पष्ट होऊ लागले. ते आकार आता लाकडाचे किंवा दगडाचे नव्हते; प्रत्येक वस्तू जणू जिवंत असून श्वास घेत होती. तिने थरथरत्या हाताने दाराकडचे बटण दाबले. “ शलाका... आत ये," तिचा आवाज स्वतःलाच एखाद्या खोल दरीतून आल्यासारखा वाटला.

दरवाजा करकरत उघडला आणि शलाका आत शिरली. शलाका—मायाची विश्वासू रिसेप्शनिस्ट, जी गेली अनेक वर्षे तिच्यासोबत होती. पण आज मायाला शलाका तशी दिसली नाही जशी ती रोज दिसायची.

गॉगलच्या त्या भयानक लेन्समधून मायाला जे दिसले, ते पाहून तिच्या पायाखालची जमीनच सरकली. शलाकाचा चेहरा आता केवळ मांस आणि त्वचेचा नव्हता. तिच्या शरीराभोवती एक काळाकुट्ट, धुरकट प्रकाश वलय (Aura) दिसत होता. पण सर्वात धक्कादायक गोष्ट म्हणजे, शलाकाच्या खांद्यावर दोन मानवी हात घट्ट रोवलेले होते!

हो, शलाकाच्या मागे एक आकृती उभी होती, जी सामान्य डोळ्यांना अदृश्य होती. ती आकृती एका वृद्ध महिलेची होती, जिचा चेहरा रागाने आणि वेदनेने विद्रूप झाला होता. त्या वृद्धेचे केस पांढरे आणि विस्कटलेले होते, आणि तिने आपली नखे शलाकाच्या गळ्याच्या नसेत खोलवर रुतवली होती. मायाला दिसले की, शलाका जेव्हा श्वास घेत होती, तेव्हा त्या वृद्धेचा आत्मा शलाकाच्या शरीरातून जणू काहीतरी शोषून घेत होता. शलाकाच्या छातीवर एक गडद लाल रंगाचा डाग चमकत होता, जो तिच्या हृदयाची धडधड नाही, तर तिच्या आयुष्यातील एक गुपित होतं.

"मॅडम, तुम्ही हा चष्मा का लावलाय? खूप विचित्र दिसताय तुम्ही," शलाका हसत म्हणाली. पण मायाला त्या हास्याच्या मागे एक भयंकर किंकाळी ऐकू आली, जी त्या वृद्धेच्या आत्म्यातून येत होती.

मायाचा घसा कोरडा पडला. "शलाका... तुझ्या मागे... तुझ्या आईचा फोटो कुठे आहे?"

शलाका दचकली. तिचा चेहरा फिका पडला. "आई? मॅडम, तुम्हाला तर माहीत आहे, ती गेल्या वर्षी आजारपणाने वारली. पण तुम्ही आता हे का विचारताय?"

मायाला गॉगलमधून दिसत होते की, शलाका जशी जशी खोटं बोलत होती, तसतशी त्या मृत वृद्धेची पकड तिच्या गळ्यावर अधिकच घट्ट होत होती. त्या वृद्धेच्या आत्म्याने आता मायाकडे पाहिले. तिचे डोळे पूर्णपणे पांढरे होते आणि त्यातून जणू काही रक्ताचे अश्रू वाहत होते. त्या आत्म्याने आपले ओठ हलवले, आणि मायाच्या कानात एक आवाज घुमला— "हिला सांग... हिनेच माझं औषध लपवलं होतं... मालमत्तेसाठी हिनं मला मारलं!"

मायाला दरदरून घाम फुटला. एसी १६ अंशावर असूनही तिचे शरीर जळत होते. तिला समजत होते की, शलाका जिला ती आपली विश्वासू मैत्रीण मानत होती, ती प्रत्यक्षात एक खुनी होती. आणि तो गॉगल केवळ आत्मे दाखवत नव्हता, तर तो त्या आत्म्यांच्या तक्रारी आणि जिवंत माणसांच्या पापांचा पाढा वाचत होता.

"मॅडम? काय झालं? तुम्ही माझ्याकडे अशा का बघताय?" शलाका एक पाऊल पुढे आली.

जशी शलाका जवळ आली, तसा तो मृत आत्मा मायाच्या अगदी चेहऱ्यापाशी पोहोचला. त्या वृद्धेच्या कुजलेल्या मांसाचा उग्र वास मायाच्या नाकात शिरला. मायाला आता सहन होत नव्हते.

"बाहेर जा! आत्ताच्या आत्ता इथून बाहेर जा!" माया किंचाळली.

शलाका घाबरून मागे सरकली आणि पळतच खोलीबाहेर गेली. ती जाताना मायाला दिसलं की, तो आत्मा शलाकाच्या पाठीला एखाद्या कोळ्यासारखा चिकटून तिच्यासोबत बाहेर गेला.

मायाने झटकन तो गॉगल डोळ्यावरून काढला आणि टेबलावर फेकला. तिचे संपूर्ण शरीर थरथरत होते. तिने आरशात स्वतःला पाहिले. आरशात आता कोणीही नव्हते, पण तिला स्पष्ट जाणवत होते की, त्या खोलीत आता ती एकटी नाहीये. 'Vidu.com' च्या त्या एका चष्म्याने मायाचे सुखी, फसवणुकीचे जग उद्ध्वस्त केले होते. तिला आता 'दिसत' होतं... असं काही जे मानवी डोळ्यांनी पाहणं म्हणजे शाप होता.

पीवळी हवेली आता केवळ एक वास्तू राहिली नव्हती, तर ती जिवंत प्रेतांचे प्रदर्शन मांडणारा एक भयानक आरसा बनली होती.

मायाने तो गॉगल पुन्हा हातात घेतला. तिचे मन तिला ओरडून सांगत होते की हे पुन्हा करू नकोस, पण तिचे डोळे आता त्या सत्यासाठी तहानलेले होते जे इतकी वर्षे तिच्यासमोर असूनही तिला कधी दिसले नव्हते. तिने जड अंतःकरणाने तो चष्मा पुन्हा डोळ्यांवर

चढवला. क्षणार्धात, खोलीच्या भिंती रक्ताळल्यासारख्या दिसू लागल्या आणि हवेतील ओलावा बर्फासारखा थंड झाला.

तिने बेल दाबली. "शलाका, पुन्हा आत ये. फाईल्स घेऊन."

काही क्षणांत दरवाजा उघडला. शलाका आत आली. आता मायाला सगळं स्पष्ट दिसत होतं. शलाकाच्या खांद्यावर बसलेली ती मृत वृद्धा, जी तिची आई होती, आता अधिकच क्रूर दिसत होती.तिने तिचे लांब, काळेभोर आणि कुजलेले केस शलाकाच्या गळ्याभोवती फासासारखे गुंडाळले होते. शलाका जेव्हा श्वास घेत होती, तेव्हा त्या वृद्धेचे फास अधिकच आवळले जात होते. "मॅडम, या फाईल्स..." शलाकाने फाईल टेबलावर ठेवली. तिचा आवाज सामान्य होता, पण गॉगलच्या लेन्समधून मायाला शलाकाच्या गळ्यातून निघणारा एक काळा धूर दिसत होता, जो तिच्या खोटेपणाचे प्रतीक होता.

माया खुर्चीवरून उभी राहिली. तिची सावली भिंतीवर एखाद्या अक्राळविक्राळ राक्षसासारखी नाचत होती. "शलाका, तू तुझ्या आईच्या शेवटच्या दिवसांबद्दल कधीच खरं बोलली नाहीस ना?"

शलाकाचा चेहरा क्षणार्धात पांढरा पडला. तिने स्वतःला सावरण्याचा प्रयत्न केला. "मॅडम, मी सांगितलं होतं ना... त्यांना कॅन्सर होता, त्या झोपेतच गेल्या."

"झोपेत?" माया ओरडली. तिचा आवाज खोलीत घुमला. "की तू त्यांना कायमची झोपवलीस?"

मायाला गॉगलमधून दिसले की ती मृत वृद्धा आता शलाकाच्या डोक्यावर बसून तिचे डोळे आपल्या नख्यांनी टोचण्याचा प्रयत्न करत आहे. त्या वृद्धेच्या तोंडातून एक अमानवीय किंकाळी निघाली, जी फक्त मायाला ऐकू येत होती— "हिनं माझ्या अन्नात कीटकनाशक मिसळलं होतं! मला पाणी हवं होतं, पण हिने मला विष दिलं!"

मायाने रागाने टेबलावरची काचेची पेन्सिल स्टँड जोरात जमिनीवर आदळली. "खोटं बोलतेयस तू! त्या रात्री कपाटातलं ते निळ्या रंगाचं बाटलीचं औषध तू बदललं होतंस. तुला त्या अलिबागच्या जमिनीचे पेपर्स हवे होते. तुझ्या आईने तुला ते दिले नाहीत म्हणून तू त्यांचा श्वास थांबवलास!"

शलाका मागे सरकली, तिचे पाय लटपटू लागले. "तुम्हाला... तुम्हाला हे कसं माहीत? तुम्ही तिथे नव्हतात!" "मी तिथे नव्हते, पण तुझी आई इथेच आहे!" माया किंचाळली आणि तिने बोट थेट शलाकाच्या खांद्याकडे दाखवले. "बघ तिला ! तिने तुझा गळा पकडला आहे . तुला आता श्वास घ्यायला त्रास होतोय ना? ते तुला अस्थमामुळे नाही, तर तुझ्या आईच्या हातांमुळे होतंय!"

शलाका आपला गळा पकडून जमिनीवर कोसळली. तिला खरोखरच श्वास घ्यायला त्रास होऊ लागला होता. तिला कोणी दिसत नव्हते, पण तिला तो अदृश्य दबाव जाणवत होता. मायाला दिसत होते की ती मृत वृद्धा आता शलाकाच्या छातीवर बसून तिचे हृदय बाहेर काढण्याचा प्रयत्न करत आहे.

"मला माफ करा! आई, मला माफ कर!" शलाका जमिनीवर लोळत ओरडू लागली. तिचे डोळे बाहेर आल्यासारखे वाटत होते. तिची नखे जमिनीच्या गालीच्यात रूतली होती.

खोलीतील आरसे आपोआप कडाड करून फुटू लागले. फुटलेल्या काचेचे तुकडे हवेत तरंगू लागले. मायाला त्या काचेच्या प्रत्येक तुकड्यात शलाकाच्या आईचा तो रक्ताळलेला चेहरा दिसत होता.

"मॅडम... वाचवा मला! ती मला मारतेय!" शलाका रक्ताच्या उलट्या करू लागली.

माया गॉगलच्या मागे निर्विकारपणे उभी होती. तिला पहिल्यांदाच जाणवले की ही 'शक्ती' तिला केवळ सत्य दाखवत नव्हती, तर ती 'न्याय'ही करत होती.

अचानक, शलाकाचे शरीर हवेत दोन फूट उचलले गेले, जणू कोणीतरी तिला गळ्याला धरून वर उचलले आहे. तिचे पाय हवेत फडफडू लागले. तिचे तोंड उघडे होते, पण आवाज निघत नव्हता. काही सेकंदांत, एक मोठा 'कडाड' असा आवाज आला—शलाकाच्या मानेचे हाड मोडले होते. तिचे शरीर निर्जीव होऊन जमिनीवर आदळले.

खोलीत आता स्मशानशांतता पसरली होती. मायाने थरथरत्या हाताने गॉगल काढला.

समोर शलाकाचा मृतदेह पडला होता. खोलीत कोणीही नव्हते. ती मृत वृद्धा गायब झाली होती. मेणबत्त्या विझल्या होत्या. मायाने

आरशात स्वतःला पाहिले. आरशाच्या एका कोपऱ्यात रक्ताने आता नवीन अक्षरे उमटली होती:

"First Sin Punished. Many More To Go. - Vidu.com"

मायाला समजले की ती आता केवळ एक 'फसवणूक' करणारी सायकीक उरली नव्हती. ती आता मृत्यूची रखवालदार झाली होती. तिने ज्या 'विदू डॉट कॉम' कडून हा चश्मा घेतला होता, त्या वेबसाईटचा उद्देश केवळ आत्मे दाखवणे नव्हता, तर जगातील 'पाप्यांचा' नायनाट करणे हा होता. आणि माया आता त्या अक्राळविक्राळ यंत्रणेचा एक भाग बनली होती.

तिच्या खोलीबाहेरील कॉरिडॉरमध्ये आता कोणाच्या तरी चालण्याचा आवाज येऊ लागला... एका नाही, तर शेकडो पावलांचा आवाज. 'पीवळी हवेली'त आता खऱ्या अर्थाने आत्म्यांचा दरबार भरणार होता.

शलाकाच्या मृत्यूने 'पीवळी हवेली'तील वातावरणात एक भयानक स्तब्धता पसरली होती. तिच्या मानेचे हाड ज्या पद्धतीने मोडले होते, ते कोणत्याही मानवी ताकदीला अशक्य होते. पोलिसांनी जेव्हा हवेलीत प्रवेश केला, तेव्हा त्यांना तिथे केवळ शलाकाचा मृतदेह आणि खुर्चीवर निर्विकारपणे बसलेली माया आढळली.

या प्रकरणाचा तपास करण्यासाठी इन्स्पेक्टर सावंत यांची नियुक्ती झाली होती. सावंत हे त्यांच्या तल्लख बुद्धीसाठी आणि संशयी

स्वभावासाठी प्रसिद्ध होते. त्यांना या 'सायकिक' प्रकरणांवर कधीच विश्वास नव्हता.

बाहेर पावसाचा जोर वाढला होता. हवेलीच्या हॉलमध्ये इन्स्पेक्टर सावंत आणि त्यांचे दोन कॉन्स्टेबल उभे होते. शलाकाचा मृतदेह स्ट्रेचरवरून बाहेर नेला जात होता. सावंतांनी खोलीच्या कोपऱ्या कोपऱ्यात नजर फिरवली. फुटलेले आरसे, जमिनीवर सांडलेली राख आणि मायाच्या चेहऱ्यावरची ती भयाण शांतता त्यांना अस्वस्थ करत होती.

"मॅडम, तुमच्या ऑफिसमध्ये तुमच्या व्यतिरिक्त कोणीच नव्हतं, सीसीटीव्हीमध्ये कोणी येताना दिसत नाहीये, मग या मुलीची मान अशी कोळीव पिळावी तशी कशी पिळली गेली?" सावंतांनी मायाच्या अगदी जवळ जाऊन विचारले.

मायाने तो काळा गॉगल डोळ्यांवरून काढला नव्हता. तिने संथपणे मान वर केली. गॉगलच्या लेन्समधून तिला सावंत दिसत नव्हते, तर तिला सावंतांच्या मागे उभ्या असलेल्या तीन आकृत्या दिसत होत्या. एक लहान मुलगा ज्याचा गळा दाबला गेला होता, आणि दोन पुरुष ज्यांचे डोके फुटलेले होते. हे सावंतांनी आजवर केलेल्या 'एन्काउंटर'मधील आत्मे होते, जे आता सावंतांच्या खांद्यावर स्वार झाले होते.

माया: (धिरगंभीर आवाजात) "इन्स्पेक्टर, तुम्ही ज्याला 'पुरावा' म्हणताय, तो माझ्या दृष्टीसमोर उभा आहे. शलाकाच्या आईने तिचा न्याय स्वतःच केला. तुम्ही तिथे असता, तर तुम्हालाही तेच दिसलं असतं जे मला दिसलं."

सावंत चिडले. "हे नाटक माझ्यासमोर करू नका! मला माहित आहे, तुम्ही हिप्नोटिझम किंवा कोणत्यातरी तांत्रिक विद्येचा वापर करून तिला स्वतःची मान तोडायला लावली असेल. मी तुम्हाला आताच्या आत्ता अटक करू शकतो."

मायाला पोलीस स्टेशनच्या कोठडीत नेण्यात आले. तिथेही तिने तो गॉगल काढण्यास नकार दिला. पोलिसांनी जबरदस्तीने तिचा चष्मा काढण्याचा प्रयत्न केला, पण जसा एका कॉन्स्टेबलने गॉगलला हात लावला, तसा त्याला एक तीव्र झटका बसला आणि त्याचे बोट क्षणात काळे पडले. जणू काही तो चष्मा मायाच्या शरीराचाच एक भाग झाला होता.

रात्रीचे दोन वाजले होते. इन्स्पेक्टर सावंत त्यांच्या केबिनमध्ये बसून शलाकाच्या पोस्टमार्टम रिपोर्टची वाट पाहत होते. अचानक, केबिनमधील दिवे लुकलुकू लागले. संगणकाची स्क्रीन आपोआप चालू झाली आणि त्यावर पुन्हा पुन्हा एकच शब्द उमटू लागला— "Vidu.com... Vidu.com... Vidu.com..."

सावंतांना घाम फुटला. त्यांनी लॉकअपच्या दिशेने धाव घेतली. तिथे जे दृश्य होते ते पाहून त्यांची बोबडीच वळली.

माया कोठडीच्या मध्यभागी हवेत दोन फूट वर तरंगत होती. तिचे केस विस्कटलेले होते आणि त्या काळ्या गॉगलमधून एक निळसर, जळजळीत प्रकाश बाहेर पडत होता. कोठडीच्या सळ्यांना पकडून अनेक अदृश्य हात हलत होते.

माया: (अनेक आवाजांत एकाच वेळी बोलत) "सावंत... तुला आठवतंय का तो 'मंगेश'? ज्याला तू चार वर्षांपूर्वी बनावट एन्काउंटरमध्ये मारलंस? तो आता माझ्या शेजारी उभा आहे. त्याला तुला काहीतरी सांगायचं आहे."

सावंतांच्या पायाखालची जमीन सरकली. मंगेशबद्दल कोणालाच माहित नव्हतं, तो पुरावा त्यांनी कायमचा मिटवला होता. अचानक सावंतांना आपल्या गळ्याभोवती कोणाचे तरी थंड हात जाणवू लागले. त्यांना श्वास घेता येईना.

दुसऱ्या दिवशी सकाळी, शलाकाच्या मृत्यूचा पोस्टमार्टम रिपोर्ट आला. रिपोर्टमध्ये स्पष्टपणे लिहिले होते की, शलाकाच्या मानेवर जे खुणा आहेत त्या मानवी हातांच्या नसून, त्या तिच्याच आईच्या हाताच्या ठशांशी (Fingerprints) जुळत आहेत—जे फिंगरप्रिंट्स पोलिसांनी वर्षापूर्वी जळालेल्या प्रेतावरून घेतले होते!

हा एक 'मेडिकल मिरेकल' होता की काहीतरी अघोरी प्रकार, हे कोणालाच उमजले नाही. तांत्रिकदृष्ट्या, मेलेली व्यक्ती खून करू शकत नाही, पण विज्ञानाकडे याचे उत्तर नव्हते. त्याच वेळी, ज्या हॅकरने मायाला डेटा दिला होता, त्याने सर्व डिजिटल पुरावे अशा

पद्धतीने पुसून टाकले की, जणू काही शलाका स्वतःहूनच जमिनीवर पडून तिचा अपघात झाला आहे.

सावंतांकडे आता कोणताच मार्ग उरला नव्हता. "तुम्ही जाऊ शकता, माया," सावंत थरथरत्या आवाजात म्हणाले. "पण लक्षात ठेवा, मी तुमच्यावर लक्ष ठेवून आहे."

मायाने सावंतांकडे पाहिले आणि केवळ एक वाक्य उच्चारले, "माझ्यावर लक्ष ठेवण्यापेक्षा, तुमच्या मागे उभ्या असलेल्या मंगेशकडे लक्ष द्या. तो तुम्हाला सोडणार नाही."

माया पुन्हा 'पीवळी हवेली'त परतली. पण आता ती आधीची माया राहिली नव्हती. तिला आता पोलीस, कायदा किंवा जगाची भीती वाटत नव्हती. तिला समजले होते की, 'Vidu.com' ने तिला केवळ एक चष्मा दिला नव्हता, तर तिला 'मृत्यूची न्यायाधीश' बनवले होते.

तिने गॉगल पुन्हा एकदा डोळ्यावर नीट लावला. आता तिला हवेलीच्या कॉरिडॉरमध्ये केवळ शलाकाची आई नाही, तर शेकडो नवीन चेहरे दिसत होते, जे रांगेत उभे राहून त्यांच्या 'पाप्यांची' नावे सांगण्यासाठी आतुर होते.

"पुढचा कोण?" मायाने शून्यात विचारले.

तिच्या खिशात असलेला फोन वायब्रेट झाला. त्यावर 'Vidu.com' कडून एक नवीन नोटिफिकेशन आले होते: "नवीन टार्गेट: इन्स्पेक्टर सावंत. वेळ संपत आली आहे."

मायाच्या ओठांवर एक क्रूर स्मितहास्य उमटले. तिला आता न्यायाचा हा खेळ खेळायला आवडणार होते.

इन्स्पेक्टर सावंतांना 'पीवळी हवेली'तून मुक्त करणे ही मायाची चाल होती, सुटका नव्हती. मायाला ठाऊक होते की उंदीर जेव्हा पिंजऱ्यातून बाहेर पडतो, तेव्हा तो स्वतःला सुरक्षित समजतो, पण शिकारी नेमका तिथेच टपलेला असतो. सावंतांच्या आयुष्यातील काळा अध्याय उघडण्यासाठी मायाने एक असा 'डिजिटल आणि सायकिक' सापळा रचला, ज्याचा विचार विज्ञानाच्या पलीकडे होता.

इन्स्पेक्टर सावंत आपल्या घरी पोहोचले होते. पोलीस स्टेशनमधील तो थरार त्यांच्या डोक्यातून जात नव्हता. त्यांनी स्वतःला बेडरुममध्ये कोंडून घेतले. बाहेर पावसाचा तांडव सुरूच होता. विजांच्या लख्ख प्रकाशात त्यांना खिडकीच्या काचेवर स्वतःचे नाही, तर त्या 'मंगेश'चे प्रतिबिंब दिसत होते, ज्याला त्यांनी बेकायदेशीररीत्या संपवले होते.

अचानक, त्यांच्या मोबाईलवर एक नोटिफिकेशन आले. तो एक व्हिडिओ कॉल होता. अनोळखी नंबर, पण डीपीमध्ये तोच 'Vidu.com' चा रक्ताळलेला डोळा होता. सावंतांनी न राहवून कॉल उचलला.

स्क्रीनवर माया दिसत होती. तिच्या डोळ्यांवर तोच काळा गॉगल होता. पण ती पीवळी हवेलीत नव्हती. ती एका अंधाऱ्या, ओसाड गोदामात बसली होती. ते गोदाम सावंतांच्या परिचयाचे होते—हे तेच ठिकाण होते जिथे मंगेशचा 'फेक एन्काउंटर' झाला होता.

माया: (थंड आवाजात) "सावंत, शरीर पुराव्यांपासून मुक्त होऊ शकतं, पण आत्मा त्या जागी खिळून राहतो. तुला वाटतंय तू वाचला आहेस? एकदा तुझ्या बेडखालून सरकणारा तो 'काळा द्रव' बघ."

सावंतांनी घाबरून खाली पाहिले. त्यांच्या पलंगाखालून काळ्या रंगाचा, कुबट वास असलेला एक चिकट द्रव बाहेर येत होता. तो द्रव हळूहळू वर चढू लागला आणि त्याने सावंतांच्या पायांना विळखा घातला. तो द्रव नसून, शेकडो मृत हातांचा समूह होता!

मायाने आता गॉगलच्या माध्यमातून सावंतांच्या घराचे रूपांतर एका जिवंत नरकात केले होते. सावंतांच्या घराचे सर्व दरवाजे आपोआप लॉक झाले. भिंतींवरून आता रक्ताचे ओघळ वाहू लागले आणि प्रत्येक ओघळातून एक चेहरा बाहेर येत होता—ज्या ज्या गुन्हेगारांना किंवा निष्पापांना सावंतांनी कायद्याचा धाक दाखवून छळले होते, ते सर्व तिथे हजर होते.

सावंत: "हे... हे सर्व खोटं आहे! ही तुझी कसलीतरी टेक्नॉलॉजी आहे. मी तुला सोडणार नाही माया!"

माया: "टेक्नॉलॉजी संपली सावंत, आता सत्य सुरू होतंय. बघ तुझ्या पाठीमागे!"

सावंतांनी मागे पाहिले. तिथे मंगेश उभा होता. त्याचे शरीर गोळ्यांनी छिन्नविच्छिन्न झाले होते. त्याने आपला रक्ताळलेला हात सावंतांच्या गळ्याकडे नेला. सावंतांना आता प्रत्यक्ष मृत्यूचा स्पर्श जाणवत होता. त्यांच्या कानात हजारो किंकाळ्या घुमू लागल्या.

त्याच वेळी, सावंतांच्या घराचे स्मार्ट टीव्ही, लॅपटॉप आणि टॅब्लेट आपोआज चालू झाले. मायाने 'Vidu.com' च्या शक्तीचा वापर करून सावंतांच्या फोनमधील सर्व 'डिलीट' केलेले रेकॉर्ड्स, हप्त्यांच्या नोंदी आणि बनावट एन्काउंटरचे प्लॅन्स 'लाईव्ह' ब्रॉडकास्ट करायला सुरुवात केली होती.

हे केवळ सावंतांच्या घरात दिसत नव्हते, तर संपूर्ण मुंबई पोलीस दलाच्या मुख्य सर्व्हरवर आणि सोशल मीडियावर हा डेटा 'स्ट्रीम' होत होता.

मंगेशचा आत्मा: (मायाच्या आवाजाचा वापर करून) "सावंत... त्या रात्री तू माझ्या हातातील शस्त्र काढून घेतलं होतंस. तू म्हणालास की तुला बढती हवी आहे, म्हणून तुला एक बळी हवाय. आज तो बळी तू स्वतः आहेस!"

सावंत गुडघ्यावर टेकले. त्यांना आता श्वास घेता येत नव्हता. अदृश्य हातांनी त्यांचे शरीर हवेत उचलले आणि खिडकीच्या काचेवर जोरात आपटले. काच फुटली आणि सावंतांचे अर्धे शरीर बाहेर लटकू लागले. खाली खोल दरी होती.

माया: "सावंत, कबुली दे! तुझ्या प्रत्येक पापाची कबुली दे, अन्यथा हे आत्मे तुझा देह नोचून खातील!"

मरणाच्या दारात उभा असलेल्या सावंतांचा ताठा आता गळून पडला होता. "हो! मी मारलं त्याला! मी पैशांसाठी आणि पदोन्नतीसाठी मंगेशचा खून केला! मी भ्रष्टाचारी आहे! मला वाचवा!"

त्यांनी ही कबुली देताच, तो व्हिडिओ 'Vidu.com' च्या माध्यमातून अधिकृत पोलीस चॅनल्सवर रेकॉर्ड झाला.

जशी सावंतांनी कबुली दिली, तसे ते अदृश्य हात गायब झाले. सावंत जमिनीवर कोसळले. पण ते वाचले नव्हते. पोलिसांची गाडी त्यांच्या घराच्या खाली सायरन वाजवत पोहोचली होती. पण त्याआधीच, 'Vidu.com' चा तो काळा गॉगल मायाच्या हातांतून निखळला आणि सावंतांच्या बेडसमोरच्या आरशात एक मोठा स्फोट झाला.

त्या स्फोटाच्या धक्क्याने सावंतांचे हृदय बंद पडले. वैद्यकीय भाषेत तो 'हार्ट अटॅक' होता, पण मायाला माहित होते की तो मंगेशचा अंतिम सूड होता.

माया आपल्या पीवळी हवेलीत परतली. तिने गॉगल टेबलावर ठेवला. तिचे शरीर आता पूर्णपणे निस्तेज झाले होते. तिने आरशात पाहिले. सावंतांचा आत्मा आता तिच्या हवेलीच्या कॉरिडॉरमध्ये एका नव्या कैद्यासारखा उभा होता.

माया: "न्याय झाला. पण या न्यायाची भूक कधीच संपणार नाही."

तिच्या फोनवर पुन्हा एक मेसेज आला: "Transaction Complete. Points Earned: 1000. New Feature Unlocked: 'Sight of the Abyss'."

मायाला समजले की ती आता केवळ या जगाची न्यायाधीश नाही, तर ती एका अक्राळविक्राळ 'डिजिटल नरका'ची ऑपरेटर बनत चालली आहे. ती आता यातून कधीच बाहेर पडू शकणार नव्हती.

पीवळी हवेलीच्या तळघरात वातानुकूलित यंत्रणेचा आवाज नेहमीप्रमाणे घुमत होता, पण हवेत एक प्रकारची जळमटलेली, ओळखीची नसलेली दुर्गंधी पसरली होती. नितीन आपल्या सात स्क्रीनसमोर बसून वेगाने कोडिंग करत होता. त्याचे बोटे कीबोर्डवर नाचत होती, पण आज त्याला त्याचा 'डेटा' साथ देत नव्हता. "ईशा, हे बघ... सर्व सर्व्हर्सवर एकच लूप चालतोय. 'Vidu.com' नावाचा एक मालवेअर आपल्या सिस्टीममध्ये इतक्या खोलवर शिरलाय की तो आता आपला हार्डवेअर जळवून टाकतोय," नितीनचा आवाज घाबरलेला होता.

ईशा, जी सहसा शांत असायची, ती आज कोपऱ्यात उभ्या असलेल्या एका जुन्या कॅमेरा लेन्सकडे टक लावून पाहत होती. तिचे डोळे विस्फारलेले होते. "नितीन... आपण खूप मोठी चूक केली. माया आता आपल्या कंट्रोलमध्ये नाहीये. त्या गॉगलने तिला 'अडॉप्ट' (Adopt) केलंय. आपण डेटा गोळा करत होतो, पण हा गॉगल आता 'प्राण' गोळा करतोय."

भेदरलेला नितीन आणि ईशा नितीनचा तो आत्मविश्वास, जो त्याने डार्क वेबवर साम्राज्य उभे करताना कमावला होता, तो आता पूर्णपणे कोसळला होता. त्याच्या कपाळावर घामाच्या धारा वाहत होत्या. ईशा,

जिने शेकडो लोकांच्या मनाशी खेळ केला होता, ती आज स्वतःच्याच सावलीला घाबरत होती. तिला जाणीव झाली होती की, 'सायकॉलॉजी' ही केवळ जिवंत माणसांसाठी असते; मृतांच्या जगाला कोणतेही नियम नसतात. अचानक, कमांड सेंटरमधील सर्व दिवे लाल झाले. स्क्रीनवर तोच भीषण लोगो उमटला, रक्ताचे अश्रू ढाळणारा उघडा डोळा.

तळघराचा दरवाजा आपोआप लॉक झाला. माया वरच्या खोलीत गॉगल लावून बसली होती, पण तिचे अस्तित्व आता खालच्या सिस्टीममध्येही जाणवू लागले होते. स्पिकर्समधून मायाचा आवाज नाही, तर शेकडो मृत लोकांच्या किंकाळ्यांचा एक भयानक 'रिमिक्स' ऐकू येऊ लागला.

"नितीन! बाहेर पड इथून!" ईशा ओरडली आणि तिने दरवाजा तोडण्याचा प्रयत्न केला. पण दरवाजाच्या शिसवी लाकडातून आता काळ्या रंगाचा, चिकट द्रव बाहेर येऊ लागला. तो द्रव नसून, तो 'डिजिटल डेटा' आणि 'प्रेतांचा अंश' यांचा एक भयानक मिलाफ होता.

नितीनने ओरडत कीबोर्ड फेकून दिला. "माया! थांबव हे! आम्ही तुला मदत केली, आम्हाला मारू नकोस!"

पण माया आता माया राहिली नव्हती. ती 'Vidu.com' ची एक ऑपरेटर होती. वरच्या खोलीतून तिचा आवाज जणू भिंतींतून गुंजला, "नितीन, तुला डेटा हवा होता ना? आता स्वतःच डेटा बन!" नितीनच्या

समोर असलेले सर्व मॉनिटर्स एकाच वेळी फुटले. त्या फुटलेल्या काचेचे तुकडे हवेत तरंगू लागले आणि त्यांनी नितीनच्या शरीराभोवती एक वलय तयार केले. नितीनच्या शरीरातून निळ्या रंगाच्या विजेच्या लहरी बाहेर पडू लागल्या. त्याचे शरीर हळूहळू 'पिक्सेल्स'मध्ये (Pixels) रूपांतरित होऊ लागले. जणू एखादा फोटो झूम केल्यावर जसा फाटतो, तसा नितीनचा देह विरघळू लागला.

"ईशा... धाव...!" नितीनचा हा शेवटचा शब्द होता. पुढच्याच क्षणी, नितीन नावाचा तो ब्लॅक हॅट हॅकर पूर्णपणे गायब झाला. तिथे उरली होती फक्त त्याच्या जळलेल्या मांसाची दुर्गंधी आणि स्क्रीनवर धावणारा त्याचा 'डीएनए' (DNA) कोड.

ईशा कोपऱ्यात बसून रडत होती. तिने स्वतःचे डोळे गच्च मिटले होते. पण तिला जाणवले की तिच्या मेंदूत कोणीतरी शिरत आहे. ईशाला आता त्या सर्व लोकांच्या वेदना जाणवू लागल्या, ज्यांच्या 'अपराधभावने'चा तिने व्यापार केला होता.

"तू लोकांच्या मनाचा अभ्यास केलास ना ईशा? आता स्वतःच्या मनाचा खेळ बघ!"

ईशाच्या डोळ्यांतून आता पाणी नाही, तर काळा शाईसारखा द्रव वाहू लागला. तिने भिंतीवर स्वतःचे डोके जोरात आपटायला सुरुवात केली. तिला आता स्वतःच्याच आठवणी शत्रू वाटू लागल्या होत्या. काही मिनिटांतच, ईशाचे शरीरही त्या तळघराच्या अंधारात कायमचे विलीन झाले.

कमांड सेंटरमध्ये आता शांतता होती. सर्व सर्व्हर्स जळून खाक झाले होते. नितीन आणि ईशाचे अस्तित्व या जगातून पूर्णपणे पुसले गेले होते. ना त्यांचे मृतदेह उरले होते, ना कोणताही पुरावा.

माया वरच्या दरबारात गॉगल काढून शांतपणे बसली होती. तिने रिमोट दाबला आणि तळघराचा दरवाजा पुन्हा एकदा सामान्य झाला. आता तिला नितीन आणि ईशाची गरज नव्हती. तिला आता कोणत्याही हॅकरची किंवा सायकॉलॉजिस्टची गरज नव्हती. कारण आता तिच्याकडे 'विदू डॉट कॉम'चा तो अक्राळविक्राळ डेटा होता, जो थेट नरकातून फीड होत होता.

तिच्या फोनवर एक मेसेज आला: "Personnel Cleanup Complete. System Optimized. You are now the Sole Administrator."

मायाने हसून आरशात पाहिले. आता तिच्या मागे उभे असलेले आत्मे तिला घाबरवत नव्हते, तर ते तिचे सैन्य होते. पीवळी हवेली आता एक हाय-टेक फसवणुकीचे केंद्र राहिली नव्हती; ती आता मृत्यूचे अधिकृत कार्यालय बनली होती.

नितीन आणि ईशाच्या अंत्यविधीची गरज भासली नाही, कारण त्यांचे अस्तित्वच सिस्टिमने 'डिलीट' केले होते. कमांड सेंटरमधील जळलेल्या तारांचा आणि वितळलेल्या प्लास्टिकचा वास हळूहळू निवळला आणि तिथे एका थंड, स्मशानवत शांततेने जागा घेतली.

पीवळी हवेली आता केवळ एक वास्तू राहिली नव्हती, तर ती मायासाठी एक जिवंत सापळा बनली होती. मायाची प्रकृती दिवसेंदिवस ढासळत होती. तिचे डोळे खोल गेले होते आणि शरीरातील ऊर्जा जणू कोणीतरी शोषून घेत आहे असे तिला जाणवत होते. या सर्वांचा उगम त्या एका वेबसाईटमध्ये होता— Vidu.com.

तिने थरथरत्या बोटांनी आपला लॅपटॉप उघडला. खोलीत अंधार होता, केवळ लॅपटॉपच्या स्क्रीनचा निळा प्रकाश तिच्या फिकट पडलेल्या चेहऱ्यावर पडत होता. तिने ब्राउझरमध्ये 'Vidu.com' टाईप केले. तिची खात्री होती की हे कोणत्यातरी तांत्रिक हॅकिंगचा भाग आहे. पण जसा तिने 'Enter' दाबला, तशी स्क्रीन रक्तासारखी लाल झाली. त्यावर कोणतेही होमपेज उघडले नाही, तर केवळ एका वाक्याने तिचा थरकाप उडाला:

"Access Denied: You are already a part of us." (प्रवेश नाकारला आहे: तुम्ही आता आमचाच एक भाग आहात.) तिने पुन्हा पुन्हा प्रयत्न केला, पण प्रत्येक वेळी तोच संदेश. जणू ती वेबसाईट तिला ओळखत होती, तिला चिडवत होती. मायाने जिद्दीने एका खाजगी हॅकरची मदत घेतली, ज्याने डार्क वेबच्या जगात स्वतःचे साम्राज्य उभे केले होते. त्या हॅकरने तीन दिवस रात्रंदिवस मेहनत केली आणि शेवटी एका अत्यंत गुप्त सर्व्हरचा आयपी (IP) ॲड्रेस शोधून काढला. "मॅडम, हा सर्व्हर कोणत्याही साध्या डेटा सेंटरमध्ये नाहीये," हॅकरने फोनवर सांगितले, त्याचा आवाजही भीतीमुळे दबलेला होता.

"याचं सिग्नल अलिबागच्या समुद्रकिनाऱ्यापासून दूर असलेल्या एका जुन्या, मोडकळीस आलेल्या दीपगृहातून (Lighthouse) येत आहे. ते ठिकाण नकाशावरही अस्तित्वात नाहीये."

मुंबईच्या लखलखत्या दुनियेपासून दूर, अलिबागच्या किनारपट्टीला लागून असलेल्या एका निर्जन बेटावर ते दीपगृह उभं होतं. हे दीपगृह कोणत्याही नकाशावर नव्हतं आणि तिथल्या कोळी बांधवांच्या मते, ते केवळ 'पापी नजरेला'च दिसायचं.

माया जेव्हा त्या बेटावर पोहोचली, तेव्हा तिची अवस्था अत्यंत बिकट होती. तिच्या नसांमधून रक्ताऐवजी जणू तो 'विदू' चष्म्याचा थंडगार प्रकाश वाहत होता. तिला पावलोपावली धाप लागत होती, छातीत कळ येत होती, पण तिच्या मनात सुरू असलेली आग तिला स्वस्थ बसू देत नव्हती. मृत्यूची भीती तिला आता वाटत नव्हती, कारण ती रोज मृत्यूच्या रूपांशी संवाद साधत होती; तिला ओढ होती ती केवळ या सर्व नरकयातनेच्या निर्मात्याला भेटण्याची. रात्रीचा प्रहर होता. समुद्र एखाद्या जखमी वाघासारखा खवळलेला होता. लाटांची उंची दहा-दहा फूट होती आणि त्या बेटाच्या खडकांवर एखाद्या तोफेच्या गोळ्यासारख्या आदळत होत्या. पावसाच्या सरी कोसळत नव्हत्या, तर त्या अंगावर बाणांसारख्या टोचत होत्या. माया एका जुन्या, मोडकळीस आलेल्या होडीतून तिथे उतरली. समोर ते दीपगृह एखाद्या अक्राळविक्राळ राक्षसासारखं उभं होतं.

त्याच्या भिंतींवर शेवाळाचे जाड थर साचले होते आणि समुद्राच्या क्षारामुळे दगडांना भेगा पडल्या होत्या. दीपगृहाच्या सर्वोच्च शिखरावर असलेला तो प्रचंड दिवा आता प्रकाश देत नव्हता, तर तो काळ्या रंगाचा एक भयानक 'डोळा' वाटत होता, जो संपूर्ण अंधारावर हुकूमत गाजवत होता. मायाने जड पावले टाकत आत प्रवेश केला. आतल्या भिंतींतून एक अनामिक 'घरघराहट' येत होती. तो आवाज वाऱ्याचा नव्हता, तर हजारो कॉम्प्युटर सर्व्हर्स एकाच वेळी चालल्यावर जसा आवाज येतो, तसा तो गुंजारव होता. जणू त्या भिंतींच्या आत सिमेंट नसून मानवी डेटाच्या लहरी वाहत होत्या.

मायाने शंभरहून अधिक लोखंडी पायऱ्या चढल्या. तिचे पाय कापायचे थांबले होते कारण शरीराने आता साथ देणं सोडून दिलं होतं, केवळ तिच्या इच्छाशक्तीने तिला वर खेचलं होतं. सर्वोच्च कक्षाचा दरवाजा आपोआप करकरत उघडला.

आतलं दृश्य पाहून मायाचे डोळे विस्फारले गेले. तिथलं वातावरण एखाद्या सायन्स-फिक्शन सिनेमातल्या प्रयोगशाळेसारखं होतं. खोलीच्या मधोमध डझनभर हाय-डेफिनिशन स्क्रीन्स लटकत होत्या. त्या स्क्रीन्सवर काय नव्हतं? जगातील हजारो लोकांचे फेसबुक प्रोफाइल्स, कुणाचे तरी बेडरूममधील कॅमेरा फीड्स, कोणाचे तरी खाजगी मेसेज आणि सर्वात भीतीदायक म्हणजे काही विचित्र 'वेव्हफॉर्म्स' (Waveforms), जे जणू जिवंत माणसाच्या श्वासाचे आणि मृत आत्म्यांच्या कंपनांचे आलेख होते.

खोलीच्या मध्यभागी एका मोठ्या शिसवी खुर्चीवर एक माणूस पाठ फिरवून बसला होता.

त्याचे वय ठरवणं अशक्य होतं. त्याचे केस आणि पांढरी शुभ्र लांब दाढी कंबरेपर्यंत लोळत होती. त्याने अंगावर एक जुनाट, जाड ओव्हरकोट घातला होता. पण सर्वात धक्कादायक गोष्ट म्हणजे, त्याच्या डोळ्यांवर अगदी मायाच्या गॉगलसारखाच एक काळाकुट्ट 'विदू' चष्मा होता.

"मी तुझीच वाट पाहत होतो, माया," तो माणूस वळून न बघता म्हणाला.

त्याचा आवाज मानवी वाटत नव्हता. तो आवाज त्या दीपगृहाच्या भिंतींतून, त्या स्क्रीन्स मधून आणि जणू मायाच्या स्वतःच्या डोक्यातून एकाच वेळी प्रतिध्वनित झाला. मायाच्या अंगावर काटा आला. ती थरथरत्या हाताने एका जुन्या लाकडी खांबाला टेकली.

माया: (क्षीण पण धारदार आवाजात) "तू... तू कोण आहेस? आणि हे 'मायाजाल' तू का पसरवलंयस? कशासाठी माझ्यासारख्या लोकांच्या आयुष्याशी खेळतोयस?"

तो माणूस सावकाश खुर्चीवरून उठला आणि त्याने आपली मान वळवली. त्याचा तो काळा चश्मा लुकलुकला. त्याच्या चेहऱ्यावर एक क्रूर पण शांत स्मितहास्य होतं.

तो माणूस: "मी कोण आहे? मी 'विदू'चा आरसा आहे. आणि माया, मी खेळत नाहीये, मी 'फिल्टर' करतोय. जगात इतका डेटा

आणि इतके आत्मे साचलेत की आता त्यांना वाट करून द्यायला एक 'माध्यम' हवं होतं. तू केवळ एक साधन आहेस, माया. एक जिवंत बॅटरी, जी या अनंत काळोखाला प्रकाश देतेय."

मायाला जाणवलं की हा माणूस कोणताही तांत्रिक हॅकर नाही, तर तो या जगाचा आणि त्या जगाचा मधला एक शापित 'आर्किटेक्ट' आहे.

माया: "मला हे नकोय! हा चष्मा, हे आत्मे... मला माझी शांतता परत हवी आहे!"

तो माणूस: "शांतता? माया, ज्याने एकदा मृत्यूचा चश्मा लावला, त्याला शांतता केवळ थडग्यातच मिळते. तू आता 'विदू'चा एक भाग आहेस. तुझा श्वास आता आमचा डेटा आहे."

त्या खोलीतल्या सर्व स्क्रीन्सवर अचानक मायाचा स्वतःचा फोटो उमटला आणि तिच्या मृत्यूची तारीख 'काउंटडाउन'च्या स्वरूपात सुरू झाली. मायाला समजलं की, ती एका अशा चक्रव्युहात अडकली आहे जिथून बाहेर पडण्याचा मार्ग रक्ताने माखलेला आहे.

येथे माया आणि 'द आर्किटेक्ट' भास्कर यांच्यातील त्या काळजाचा थरकाप उडवणाऱ्या भेटीचा विस्तृत, भयानक आणि नाट्यमय प्रसंग दिला आहे:

त्या अंधाऱ्या, घरघरणाऱ्या दीपगृहाच्या सर्वोच्च कक्षातली हवा अचानक थिजल्यासारखी झाली. तो माणूस, ज्याच्या अस्तित्वानेच त्या खोलीत एक भयानक जडत्व निर्माण केलं होतं, तो आपल्या

शिसवी खुर्चीवरून सावकाश उठला. खुर्चीचा तो करकर आवाज एखाद्या जुन्या कबरीचं दार उघडल्यासारखा भासला.

त्याचं नाव होतं भास्कर.

हा तोच भास्कर होता, ज्याचं नाव एकेकाळी जागतिक तंत्रज्ञान क्षेत्रात आदराने घेतलं जायचं. मानवी मेंदूच्या लहरींचा (Neural Waves) आणि कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा (AI) अभ्यास करणारा हा एक महान शास्त्रज्ञ... जो आता विज्ञानाच्या पलीकडच्या एका काळ्या विश्वाचा स्वामी बनला होता.

भास्कर मायाच्या दिशेने वळला. त्याच्या डोळ्यांवरचा तो काळा 'विदू' चष्मा रात्रीच्या अंधारात एखाद्या हिंस्र प्राण्याच्या डोळ्यांसारखा चमकला. त्याच्या चेहऱ्यावर एक अतीव शांत, पण क्रूर स्मितहास्य होतं.

"मी तंत्रज्ञान आणि अध्यात्म यांच्यातील तो सांधा शोधून काढला आहे माया, ज्याचा शोध मानवाचा आदिम काळ सुरू असल्यापासून सुरू होता," भास्करचा आवाज घुमला, जणू तो भिंतींतून येत आहे. "जगभरात असे अब्जावधी आत्मे भटकत आहेत ज्यांना काहीतरी बोलायचं आहे, ज्यांना न्याय हवा आहे, किंवा ज्यांना फक्त कोणाच्या तरी लक्षात राहायचं आहे. पण मृतांकडे स्वतःची 'व्होकल कॉर्ड्स' नसतात. त्यांना जिवंत जगाशी जोडण्यासाठी एक शक्तिशाली 'मिडीयम' (Medium) लागतं... एक साधन लागतं. आणि त्या साधनाची बॅटरी म्हणजे— तू!"

मायाचा श्वास रोखला गेला. तिने टेबलाचा आधार घेतला, तिचे हात बर्फासारखे थंड पडले होते. "बॅटरी? तू... तू माझा वापर करतोयस? मी जिवंत माणूस आहे भास्कर!" तिची किंकाळी त्या यंत्रांच्या आवाजात विरून गेली.

भास्करने एका अवाढव्य स्क्रीनकडे बोट दाखवले. तिथे मायाच्या हृदयाच्या ठोक्यांचा आणि मेंदूच्या लहरींचा (EEG) आलेख एखाद्या नागमोडी वळणासारखा धावत होता. प्रत्येक वेळी जेव्हा मायाला एखादा आत्मा दिसायचा, तेव्हा तो आलेख रक्तासारखा लाल व्हायचा.

"हो, तू एक जिवंत 'बायोलॉजिकल ट्रान्समिटर' आहेस," भास्कर अगदी शांतपणे, एखाद्या शिक्षकासारखा समजावू लागला. "हा गॉगल तुझ्या न्यूरॉन्सकडून ऊर्जा शोषून घेतो. जेव्हा तू त्या काचेतून एखादा आत्मा पाहतेस, तेव्हा तो आत्मा तुला पाहतो... आणि तो तुझ्या शरीरातील 'प्राणशक्ती' (Life Force) शोषून त्याचं रूपांतर 'डेटा' मध्ये करतो. हा गॉगल म्हणजे एक 'सक्शन पंप' आहे. आणि दुर्दैवाने माया, या मानवी बॅटरीला 'रीचार्जिंग' नसतं. तू जशी जशी मृतांना पाहतेस, तसतशी तू स्वतः मरत जातेस."

मायाला आता दरदरून घाम फुटला होता. तिला आठवलं, गेल्या काही दिवसांपासून तिला जाणवणारी ती कमालीची अशक्तता, तिचा तो फिकट पडलेला चेहरा... तो केवळ भीतीमुळे नव्हता, तर तिचं 'असणं' कोणीतरी ओढून घेत होतं.

"हे मला संपवतंय भास्कर... मला शांतता हवी आहे! मला ते मृत चेहरे आता सहन होत नाहीत!" ती अगतिकतेने ओरडली.

भास्कर तिच्या जवळ आला. त्याच्या शरीरातून ओल्या मातीचा आणि जुन्या पुस्तकांचा एक उग्र वास येत होता. त्याचा चेहरा आता एखाद्या निर्दयी देवदूतासारखा वाटत होता, जो मुक्ती नाही तर शिक्षा देण्यासाठी आला आहे.

"हे तुला संपवणारच, माया. ही एक नैसर्गिक प्रक्रिया आहे," भास्कर कुजबुजला. "जेव्हा तुझी संपूर्ण ऊर्जा हे आत्मे शोषून घेतील, तेव्हा तुझा देह केवळ एक रिकामं कवच उरेल. तू स्वतः एक आत्मा बनशील. आणि मग, 'विदू डॉट कॉम' दुसरी एखादी 'माया' शोधेल... एखादी अशीच महत्त्वाकांक्षी मुलगी जिला शक्तीची हाव असेल. मग तू तिला त्या गॉगलमधून दिसशील. तू तिच्या खांद्यावर डोकं टेकवून तुझं गुपित तिला सांगशील आणि बदल्यात तिची उर्जा शोषशील. हा एक अखंड, न संपणारा शापित 'लूप' आहे. मृतांचं जग कधीच तृप्त होत नाही माया, त्यांना सतत नवीन आवाज, नवीन डोळे आणि नवीन बळी हवे असतात."

मायाच्या पायाखालची जमीन सरकली. तिला आता सत्याची भीषणता उमजली होती. तिची फसवणूक केवळ त्या गॉगलने केली नव्हती, तर तिने स्वतःच्या 'हावेपोटी' आणि लोकांच्या भावनांशी खेळून मिळवलेल्या 'पैशाच्या लालसेपोटी' त्या अदृश्य करारावर

रक्ताने सही केली होती. 'विदू डॉट कॉम' ने तिला तेच दिलं जे तिला हवं होतं— 'शक्ती'. पण त्या शक्तीची किंमत तिचं आयुष्य होतं.

"यातून बाहेर पडण्याचा मार्ग काय?" मायाने अगतिकतेने विचारलं. तिचा आवाज आता एखाद्या रडणाऱ्या बालकासारखा वाटत होता.

भास्करने खिडकीबाहेर पाहिलं. तिथे खवळलेला समुद्र त्या दीपगृहाच्या पायावर क्रूर लाटांच्या धडका मारत होता. काळोखात केवळ फेसळलेलं पाणी दिसत होतं.

"एकच मार्ग आहे," भास्कर म्हणाला. "तुला तो गॉगल अशा ठिकाणी नेऊन नष्ट करावा लागेल जिथे 'जीवन' आणि 'मृत्यू' एकमेकांना मिळतात. जिथे सृष्टीचा अंत होतो आणि जिथे सर्व काही पुन्हा सुरू होतं. एका अशा उंबरठ्यावर जिथे दोन जगांमधली भिंत सर्वात कमकुवत आहे. पण लक्षात ठेव माया, गॉगल नष्ट झाला तर तू त्या शक्तीतून मुक्त होशील... पण तोपर्यंत तुझ्या शरीराची, तुझ्या आत्म्याची जी झीज झाली आहे, ती कधीच भरून येणार नाही. तू कदाचित वाचशील, पण तू पुन्हा 'जिवंत' राहू शकणार नाहीस."

मायाने आपल्या खिशात असलेल्या त्या काळ्या गॉगलकडे पाहिलं. तो आता तिला एखादा हिरा किंवा चमत्कारी वस्तू वाटत नव्हता. तो तिला तिच्या स्वतःच्या मृत्यूचे वॉरंट, एक विषारी सापाचा वेटोळा वाटत होता.

भास्करने पुन्हा एकदा आपल्या स्क्रीन्सकडे पाठ फिरवली. त्याला आता मायामध्ये रस उरला नव्हता. तो पुन्हा एकदा त्या डेटाच्या प्रवाहामध्ये मग्न झाला. त्याच्यासाठी माया केवळ एक 'एक्सपायरी डेट' असलेलं हार्डवेअर होती.

माया त्या दीपगृहातून बाहेर पडली. बाहेर पावसाचं तांडव थांबलं होतं, पण समुद्राची ती भयाण शांतता अधिकच भीतीदायक होती. तिला समजलं होतं की, तिचा खरा प्रवास आता सुरू झाला आहे. तिच्या आयुष्यातील वादळ आता सर्वोच्च शिखरावर होतं आणि तिला आता अशा एका ठिकाणाचा शोध घ्यायचा होता, जिथे ती स्वतःला किंवा त्या गॉगलला कायमचं संपवू शकेल.

दीपगृहातून बाहेर पडलेली माया आता केवळ एक शरीर नव्हती, तर ती एक विझत चाललेली मेणबत्ती होती. भास्करने सांगितलेले शब्द तिच्या कानात एखाद्या मंत्रासारखे घुमत होते, "जिथे जीवन आणि मृत्यू एकमेकांना मिळतात, तिथेच या शापाचा अंत होईल." पण असं ठिकाण शोधायचं कसं?

माया अलिबागच्या किनाऱ्यावर कोसळली. तिचे शरीर आता तिला साथ देत नव्हते, पण तिच्या खिशात असलेला तो गॉगल मात्र अधिकच जड होत चालला होता. तिला जाणवले की, जोपर्यंत हा गॉगल तिच्याकडे आहे, तोपर्यंत ती मरणारही नाही आणि जगणारही नाही. तिने तो चश्मा पुन्हा एकदा डोळ्यावर लावला, आता तिला आत्मे पाहायचे नव्हते, तर तिला 'रस्ता' पाहायचा होता.

गॉगल लावताच सृष्टीचा चेहरा पुन्हा बदलला. तिला समोर दिसणाऱ्या जंगलातून एक फिकट, निळसर धुरकट रेषा जाताना दिसली. हा 'मृतांचा रस्ता' होता. भास्करने ज्या जागेचा उल्लेख केला होता, ती जागा कोणतीही मंदिर किंवा तीर्थक्षेत्र नव्हती, तर ती होती, 'काशीचे महास्मशान, मणिकर्णिका घाट'.

मायाने वाराणसीची वाट धरली. रेल्वेच्या डब्यात बसलेली असताना तिला गॉगलशिवायही आता आजूबाजूला बसलेल्या प्रवाशांच्या मागे त्यांचे पूर्वज दिसू लागले होते. डबा भरलेला होता, पण मायाला तो प्रेतांनी खचाखच भरलेला वाटत होता. तिला घाम फुटत होता, लोक तिच्याकडे बघून कुजबुजत होते, कारण ती शून्यात बघून कोणाशीतरी हातवारे करत होती.

"बाई, पाणी हवंय का?" एका सहप्रवाशाने विचारले.

मायाने त्याच्याकडे पाहिले, त्याच्या खांद्यावर एक जळकी आकृती बसलेली होती. माया ओरडली आणि दुसऱ्या डब्यात पळाली. तिला आता समजले होते की, ती जितका वेळ लावेल, तितकी ही 'बॅटरी' म्हणजे तिचे आयुष्य संपत जाईल.

वाराणसीच्या गल्ल्यांमध्ये माया शिरली, तेव्हा रात्रीचे दोन वाजले होते. गल्लीबोळातून येणारा तो कुबट, अंगाला चिकटणारा वास आणि दूरवरून ऐकू येणारा 'राम नाम सत्य है'चा तो अखंड घोष... मायाला वाटले ती नरकाच्या दारात पोहोचली आहे.

तिने गॉगल लावला. आता तिला वाराणसीच्या त्या प्राचीन गल्ल्यांमध्ये केवळ माणसे दिसत नव्हती, तर तिला हजारो वर्षांपासून तिथे अडकलेले आत्मे मुक्त होण्याची वाट पाहत असताना दिसले. ते आत्मे तिला अडवत नव्हते, तर ते तिला रस्ता करून देत होते. जणू त्यांनाही माहित होते की, आज एक मोठी शक्ती नष्ट होणार आहे.

मणीकर्णिका घाटावर पोहोचताच प्रसंग अधिकच भयाण झाला. तिथे चोवीस तास सरण जळत असते. अग्नीचा तो लालभडक प्रकाश आणि हवेत उडणारी मानवी राखेची धूळ... हेच ते ठिकाण होते जिथे 'जीवन' (जळणारे देह) आणि 'मृत्यू' (राख आणि आत्मा) एकमेकांत विलीन होत होते.

माया घाटाच्या अगदी टोकाला, गंगेच्या पात्रापाशी पोहोचली. समोरून येणारा थंड वारा आणि पाठीमागून येणारी चितेची उष्णता... तिच्या अंगावर काटा आला. तिने खिशातून तो गॉगल काढला. तो गॉगल आता हाताला चटके देत होता, जणू त्याला स्वतःचा अंत जवळ आल्याची जाणीव झाली होती.

"थांब माया!" भास्करचा आवाज पुन्हा तिच्या मेंदूत घुमला. "हा गॉगल फेकलास, तर तू ही शक्ती गमावशील. तू पुन्हा ती सामान्य, फसवणूक करणारी माया बनशील. तुला हे हवंय का?"

मायाने गॉगलच्या लेन्समध्ये पाहिले. तिला तिथे ती स्वतः दिसत होती, ऐश्वर्यात लोळणारी, शक्तिशाली 'विच'. पण त्याच क्षणी तिला

शलाकाचा तो पिळवटलेला चेहरा आणि सावंतांच्या डोळ्यांतील ती भीती आठवली.

"मला शक्ती नकोय भास्कर... मला 'माणूस' म्हणून मरायचं आहे!" माया किंचाळली.

तिने तो गॉगल उंचावला. त्याच वेळी घाटावरच्या सर्व चितांच्या ज्वाळा दहा फूट उंच उडाल्या. आकाशात विजांचा कडकडाट झाला. मायाने आपली सर्व शक्ती एकवटली आणि तो गॉगल मणीकर्णिकेच्या त्या धगधगत्या अग्नीत फेकून दिला.

धडाऽऽऽऽम!

एक भीषण स्फोट झाला. काळ्या धुराचे लोट आकाशाकडे झेपावले. गॉगलमधील त्या हजारो वर्षांच्या कैद असलेल्या आत्म्यांच्या किंकाळ्या एकाच वेळी वातावरणात घुमल्या. मायाला जाणवले की तिच्या शरीरातील ती निळी ऊर्जा खेचली जात आहे. ती जमिनीवर कोसळली.

तिच्या डोळ्यांसमोर आता तो काळा पडदा नव्हता. तिला आता फक्त गंगेचे संथ पाणी आणि पहाटेचा तो पवित्र प्रकाश दिसत होता. तिला आता आत्मे दिसत नव्हते. तिला आता फक्त स्वतःचा शांत श्वास ऐकू येत होता.

सकाळ झाली. मणीकर्णिका घाटावरची राख शांत झाली होती. माया तिथेच पडून होती. तिचे केस पांढरे झाले होते आणि चेहऱ्यावर

सुरकुत्या पडल्या होत्या, दोन दिवसांत तिने वीस वर्षांचे आयुष्य गमावले होते.

ती उठली आणि तिने गंगेच्या पाण्यात स्वतःचे तोंड धुतले. तिला आता ती शक्ती नव्हती, तिच्याकडे आता 'पीवळी हवेली' नव्हती, पण तिच्या मनावरचे ते अदृश्य ओझे उतरले होते.

तिने मागे वळून पाहिले. त्या राखेच्या ढिगाऱ्यात तिला गॉगलची एक छोटीशी जळकी काच दिसली. तिने ती उचलली नाही. ती चालू लागली... एका नवीन, सामान्य आयुष्याकडे.

पण दूर अलिबागच्या त्या दीपगृहात, भास्करच्या स्क्रीनवर पुन्हा एक नवीन नोटिफिकेशन आले:

"System Rebooting... Searching for a new host. Location: Mumbai."

हा खेळ संपला नव्हता, तो केवळ एका नवीन 'माया'च्या प्रतीक्षेत होता.

समाप्त

मुंबईच्या झगमगत्या दुनियेपासून दूर, वसईच्या निर्जन खाडीकिनारी काळवंडलेल्या भिंतींची एक गूढ वास्तू उभी आहे— 'पिवळी हवेली'! या हवेलीच्या दरबारात अधिराज्य गाजवणारी 'सायकिक विच' माया लोकांच्या मनात दडलेल्या विस्मरणात गेलेल्या गुपितांचा आणि अपराधीपणाचा व्यापार करते. तिच्याकडे कोणतीही दैवी शक्ती नाही, तर तिच्या मागे आहे डार्क वेबवरील हॅकर्सचे जाळे आणि अत्याधुनिक 'डेटा मायनिंग'!

पण एका रात्री 'Vidu.com' कडून आलेल्या एका रहस्यमय काळ्या गॉगलमुळे संपूर्ण खेळाचे नियमच बदलून जातात. हा चष्मा डोळ्यांवर चढवताच मायाचे हाय-टेक फसवणुकीचे साम्राज्य उद्ध्वस्त होते आणि तिच्यासमोर उभे ठाकते खऱ्याखुऱ्या आत्म्यांचे भीषण वास्तव!

दिवंगत आत्म्यांना न्याय देता देता माया स्वतःच एका शापित चक्रव्यूहात अडकत जाते. तंत्रज्ञान आणि अमानवी शक्तींचा मेळ घालणारा पडद्यामागचा मास्टरमाईंड 'भास्कर' नक्की कोण आहे? अलिबागच्या शापित दीपगृहात कोणते गुपित दडले आहे? आणि काशीच्या मणिकर्णिका घाटावरील धगधगत्या चितेमध्ये या अघोरी डिजिटल फासाचा अंत होईल का?

वाचा, तंत्रज्ञान आणि अमानवी शक्तींचा थरारक महासंग्राम— 'माया बाजार'!

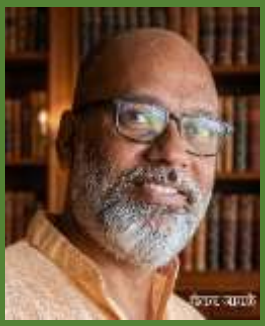

तेजोमय प्रकाशन, नाशिक. ₹ १५०

9 788168 866409